

KNJIŽNIČARSKE NOVICE

letnik 25, številka 3, 2015

ISSN 0353-9237

Izdala in založila: Narodna in univerzitetna knjižnica, Turjaška 1, 1000 Ljubljana

Za knjižnico: Martina Rozman Salobir

Odgovorna urednica: Mojca Trtnik (e-pošta: mojca.trtnik@nuk.uni-lj.si)

Tehnični urednik: Jani Pečenko

Uredniški odbor: Tomaž Bešter, Janko Klasinc, Meta Kojc, Veronika Potočnik, Gorazd Vodeb, Damjana Vovk

Naslovnica: fotografija Klemen Filipič

Naklada: 260 izvodov

Tisk: COLLEGIUM GRAPHICUM d.o.o. Ljubljana

Naročila in odpovedi tiskane in elektronske oblike Knjižničarskih novic: knjiznicarske.novice@nuk.uni-lj.si oz. tel. št. 01/2001-148

Naročnina za leto 2015: 50.00 EUR za tiskano obliko & 1 brezplačen dostop do elektronske oblike, 30.00 EUR za dostop do elektronske oblike

Drage bralke in bralci *Knjižničarskih novic*,

upam, da ste tudi vi, vsaj tako kot jaz, veseli nove številke, ki tako kot naslovnica prinaša barvite odtenke knjižničarskega dogajanja. Z intervjujem pesnika Cirila Zlobca je obarvana slovesno, saj prav te dni praznuje častitljivih devetdeset let! Skupaj z njim smo se potopili v svet poezije in življenja polnega preizkušenj in izkušenj, dotaknili pa smo se tudi njegovega pogleda na knjižnice.

V zadnjem času se je nekaj knjižničarjev obrnilo name z vprašanjem, ali se v *Knjižničarskih novicah* lahko objavi strokovni članek? »Seveda«, jim odgovarjam. V *Knjižničarskih novicah* imamo rubriko Strokovne teme, ki je namenjena prav temu. Zatorej, kar pogumno z vašimi strokovnimi prispevki! Prepričana sem, da jih bodo naši bralci veseli.

Ker pa se počasi bližajo dopustniški dnevi, vam želim čim več sproščenih trenutkov. In če se v času vašega oddiha znajdete v bližini kakšne knjižnice, si vzemite čas in jo fotografirajte. Vaše tovrstne fotografske trenutke bomo z veseljem objavili v naslednji poletni številki.

Mojca Trtnik,
odgovorna urednica

KAZALO

Quo vadis serijske publikacije v Knjižnici Mirana Jarca Novo mesto?	4
Knjižna ekstravaganca iz 18. stoletja	6
Opomba k poročilo o dostopu na daljavo do informacijskih virov za splošne knjižnice v letu 2014	7
Intervju s Cirilom Zlobcem	8
KONFERENCA LILAC 2015	10
27. Poletna šola šolskih knjižničarjev Republike Hrvaške	12
Letno srečanje članic Europeana Network, Madrid	14
Tkanje strokovnih vezi s hrvaškimi knjižničarji	16
Bibliopedagoška šola 2015	17
Seminar o praktičnih vidikih objavljanja v odprtem dostopu v Sloveniji	18
Obisk krajevne knjižnice Pekre in otvoritev knjižnice Selnica ob Dravi	19
Knjižnica na obisku	21
In Memoriam: Suhodolčan Dolenc Marija	21
Sončnica na rami - nagrade in priznanja za spodbujanje veselja do branja	22
Praznik knjige v soboški knjižnici	22
Iz dnevnega tiska	23
Razpis za podelitev Čopovih diplom, Čopovih priznanj in Čopovih plaket v letu 2015	24

Quo vadis serijske publikacije v Knjižnici Mirana Jarca Novo mesto?

Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto letos obeležuje 150-letnico Časopisne čitalnice, iz katere je kasneje nastala knjižnica, kot jo poznamo danes. Mesto je med zadnjimi v Sloveniji dobilo časopisno čitalnico šele po javnih pozivih pomembnejših slovenskih literatov in založnikov v takratnem časopisju. V mestu je v tistem obdobju delovalo nemško društvo Casino, v katerem je bilo mogoče brati le nemške časopise. Fran Levstik se je že leta 1863 spraševal: »Kaj dela sloveče mejsto dolenski Rim?« Pozneje, leta 1864, je tudi Bleiweis v Novicah postavil podobno vprašanje, saj je ugotovil, da se v prostorih društva Casino nahajajo le nemški časopisi. Meščane je leta 1865 predramil dopisnik celovškega Slovenca A.R. iz Novega mesta, ki je bil precej kritičen do domačinov, češ da so premalo narodno zavedni. Istega leta ob praznovanju petstoletnice podelitve mestnih pravic mestu sta dr. Valentin Zarnik in Fran Erjavec iz Zagreba z govori dosegla, da so najpomembnejši Novomeščani končno sklenili, da ustanovijo čitalnico. Ustanovljena je bila 20. septembra 1865 leta. Namen čitalnice je bil gojiti narodno zavest ter v tem duhu izobraževati svoje člane s pomočjo časopisov in knjig. (B. Komelj, 1996)

Čeprav mesto knjižnico ima, se zdi, da smo danes v Novem mestu v podobnem položaju kot leta 1865, saj mesto obeležuje 650 let od podelitve mestnih pravic, knjižnica pa še vedno ne premore dostopne ter urejene časopisne čitalnice, ki bi uporabnikom ponudila serijske publikacije, ki jih hrani v svoji zbirki. Časopisne čitalnice se v matični knjižnici in krajevnih knjižnicah nahajajo na precej oddaljenih mestih. Posledica tega je, da se nekatere naslove nabavlja v več izvodih, večino strokovnih publikacij pa mora uporabnik posebej naročiti in nanje čakati, ker se nahajajo v skladišču. Razlog že vrsto let tiči v pomanjkanju finančnih sredstev za dokončanje preostalega neobnovljenega dela knjižnice.

J. Gazvoda in B. Osojnik v prispevku Promocija serijskih publikacij v knjižnici (Knjižnica, 1990) ugotavljata, da je postopek katalogizacije dosegel svoj višek in je potrebna le še avtorizacija postopka. Opozorila sta, da knjižnice serijskim publikacijam največkrat določijo mesto, ki je daleč od dogajanja v knjižnici, kar je velika napaka, saj se uporabniki ob zbirki ne zadržujejo. Knjižnice bi več pozornosti morale posvečati trženju, izboru gradiva, stikom z javnostmi ter delu z uporabniki. Tiste, ki so primerljive s Knjižnico Mirana Jarca, imajo posebne časopisne oddelke in ne le urejenih časopisnih čitalnic, saj se njihovega pomena še kako zavedajo. Časi nabavne politike v knjižničarstvu so se od leta 1990 bistveno spremenili, saj knjižničarji, ki upravljajo zbirko periodike, potrebujejo poleg znanja iz katalogizacije in beleženja zaloge tudi poznavanje nabavne politike, ker se dnevno srečujejo s spremembami. Predvsem sta nujni fleksibilnost in obveščенost, saj je potrebno slediti izdaje, cene in naslove v celotni zbirki.

V zborniku Libraries and society : role, responsibility and future in an age of change (2011) avtorji prispevkov opozarjajo, da smo ob poplavi medijev knjižničarji dolžni svojim uporabnikom omogočiti dostop do različnih vrst gradiva ter jim nuditi prostor za diskurz o temah, ki jih

zanimajo. Danes se največ govori o elektronskih medijih ter digitalizaciji, pa vendar nekateri opozarjajo, da je branje na tiskanem mediju zadnja intimna stvar, ki jo kot posamezniki še imamo, saj je z uporabo tehnologije vse lažje nadzorovati. Knjižničarji premalo izkoriščamo prednosti, ki jih knjižnica s svojim prostorom ima, saj bi uporabnikom lahko ponudili udobno, sproščujoče mesto, kjer bi se dlje zadrževali.

Periodični tisk zajema temelje preteklosti, stanje sedanjosti ter klice prihodnosti, saj se v njem nahajajo zgodovinski pregledi ter prve informacije o rojstvu novih znanj, ki lahko izzvenijo v prazno ali pa se iz njih razvije nova ideja, ki pripelje do napredka. Avtor monografije v največ primerih najde idejo za njen nastanek v objavljenem članku, iz katerega pozneje nastane zgodba. Strokovne monografije pa v veliko primerih zaobjamejo objave člankov v serijskih publikacijah. To dvoje je med seboj zelo povezano. Tudi za izdajo monografij izvemo iz serijskih publikacij, mar ne? Pričakovati je, da v prihodnosti nihče več ne bo bral novic iz klasičnega časopisa in bo večina klasičnega tiska prešla v digitalno obliko, ampak povsem verjetno je, da je do takrat še precej daleč. Še vedno so uporabniki, ki kljub vsej razpoložljivi tehnologiji raje berejo na tiskanem kot na elektronskem mediju - v študijske namene ali v prostem času. Marsikateremu knjižničarju se danes verjetno postavlja vprašanje, ki ga je v reviji Knjižnica leta 2002 postavil M. Musek: »Kdo pa bere to revijo?« Na podobne težave, s katerimi se danes srečuje naša knjižnica, so specialne knjižnice opozarjale že v preteklosti. Izbira in hramba gradiva v specialnih knjižnicah je povsem drugačna od tiste v splošnih knjižnicah, razlog za izbor gradiva pa je enak: vse želijo imeti kvalitetno zbirko, zadovoljne uporabnike ter ustrezno finančno podporo, da jim to tudi omogočijo. Zaradi specifik uporabnikov imajo specialne knjižnice vedno več serijskih publikacij naročenih v spletni obliki, medtem ko razdrobljena struktura uporabnikov v splošnih knjižnicah zahteva izbor gradiva tako v tiskani kot elektronski obliki. Od izbruha gospodarske krize leta 2008 se novomeška knjižnica spopada z nemalo težavami pri nakupu gradiva, saj se stroški naročnine vsako leto zvišujejo, finančnih sredstev za nakup gradiva je vsako leto manj, in ne nazadnje vedno več založb izdaja več številčk v enem zvezku, kar zmanjšuje število izvodov v zalogi. Prvi tak prelom se je zgodil s spremembo Zakona o obveznem izvodu leta 2006, ko se je odgovornost za dostavo obveznih izvodov v NUK prenesla od tiskarjev k založnikom. V preteklosti so tiskarji že vnaprej upoštevali, da je potrebno natisniti nekaj več izvodov. Večji upad prejetih naslovov periodičnih publikacij je opaziti šele leta 2011. Leta 2013 je knjižnica z obveznim naslovom prejela 213 manj naslovov serijskih publikacij kot leta 2007. Težave so nastopile predvsem pri izdaji periodičnega tiska manjših založnikov npr. društev, krajevnih skupnosti, klubov idr., ki za Zakon o obveznem izvodu ne vedo. Leta 2012 se je določeno periodično gradivo prenehalo financirati iz sklada Osrednjih območnih knjižnic. Samo v letu 2014 smo po statističnih izračunih z nakupom ter obveznim izvodom prejeli več kot 100 naslovov periodike manj kot leta 2013, kar je zelo zaskrbljujoče.

Težava pri nakupu serijskih publikacij je tudi ta, da so letne naročnine bistveno nižje, a jih je potrebno plačati vnaprej, sredstva za nakup gradiva pa prejmemo šele konec februarja. Posledica tega je, da se pri nekaterih serijskih publikacijah med letom mesečna naročnina zviša, kar vpliva na celotni znesek porabljenih sredstev, zaradi česar knjižnica težje načrtuje letno porabo sredstev.

LETO	NAKUP	OBEZNI IZVOD	DAR	SKUPAJ
2007	156	849	23	1.028
2008	167	807	40	1.014
2009	169	801	44	1.014
2010	166	809	54	1.029
2011	163	748	46	957
2012	105	548	157	810
2013	157	636	41	834

Tabela 1: Pregled prejetih serijskih publikacij v Knjižnici Mirana Jarca Novo mesto od l. 2007 do l. 2013

- Baker D., Evans W. (2011) Libraries, society and social responsibility. *Libraries and Society: Role, responsibility and future in an age of change* (str. 1-16). Oxford; Cambridge; New Delhi: Chandos
- Town S. (2011). *The value of libraries: the relationship between change, evaluation and role. Libraries and Society: Role, responsibility and future in an age of change.* (str. 303-325). Oxford; Cambridge; New Delhi: Chandos

Nataša Franko,
Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto

Nabava serijskih publikacij ter nabava ostalega gradiva se zelo prepletata, saj se vse gradivo financira iz istega fonda. Reorganizacija nabave serijskih publikacij v lanskem in letošnjem letu ter povečano sodelovanje knjižnic, ki so upravičene do prejema obveznega izvoda, daje upanje, da leto 2015 zaključimo vsaj tako kot lani ali bolje. Pri reorganizaciji smo se predvsem oprli na širši interes uporabnikov ter temeljno poslanstvo in cilje knjižnice. Kriteriji pri ohranitvi, odjavi in novih naročninah določenih naslovov so odvisni predvsem od pomembnosti na državni in lokalni ravni, količini izposoje ter strokovnosti publikacije, in šele čisto nazadnje od same cene publikacije. Pričeli smo s predstavitvijo serijskih publikacij v lokalnem časopisu ter z obveščanjem o novih naročilih na naši spletni strani.

Več pozornosti v prihodnosti bi bilo potrebno posvetiti dostopnosti periodičnega gradiva, kar bi upravičilo višino porabljenih stroškov nakupa ter dela s serijskimi publikacijami, vendar to ni več odvisno le od nas. Kot v preteklosti je tudi danes mogoče opaziti, da imajo primerljive knjižnice v Sloveniji večinoma samostojne časopisne oddelke, in če bi današnje odločevalce v mestu ob Krki želeli prepričati o nujnosti časopisne čitalnice, bi po vsej verjetnosti potrebovali tudi kakšen poziv v slogu F. Levstika: »Kaj dela sloveče mejsto dolenski Rim?«

Viri in literatura:

- Komelj B. (1996). Sto let javnega knjižničarstva v Novem mestu 1865-1965. Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto 1946-1996 (str. 13- 47). Novo mesto: Knjižnica Mirana Jarca
- Gazvoda J., Osojnik B. Promocija serijskih publikacij v knjižnici. *Knjižnica*, 34, 63-76
- Musek. M. (2002). Kdo pa bere to revijo?: Kazalci, ki odločajo o odpovedovanju/naročanju strokovnih revij na papirnem mediju v specialnih in visokošolskih knjižnicah. *Knjižnica*, 46, 149-215

Knjižna ekstravaganca iz 18. stoletja

Narodna in univerzitetna knjižnica hrani več kot sto izdaj Horacijevih pesmi, satir, epod, pisem in drugih besedil ter več kot dvajset izdaj zbranih del, ki so izšle med 15. in 20. stoletjem. Mnoge med njimi so s komentarji in študijami opremili prominentni filologi, med komentatorji in prevajalci pa najdemo tudi slavna imena, kot sta Erazem Rotterdamski in Rudyard Kipling.

Eden od Nukovih izvodov zbranih del tega pesnika, ki je živel in ustvarjal v 1. stoletju pred našim štetjem v času vladanja cesarja Avgusta, je tako nenavaden in izjemen, da si zagotovo zasluži prav posebno mesto v zgodovini založništva in grafične umetnosti. Gre za dva zvezka, ki nosita naslov »Quinti Horatii Flacci Opera«, izšla pa sta v Londonu med letoma 1733 in 1737.

Že ob bežnem pogledu na oba zvezka lahko ugotovimo, da gre za izjemno razkošno izdajo. Platnice iz debele lepenke prekriva temnordeče usnje, na katerem so odtisnjeni zlat okvir, obroba s prepletajočim se krogovičjem ter osrednje polje z (tekstilnim) geometrijskim vzorcem, ornamentalnim okvirjem v slogu štukature in s štirimi zlatimi cvetovi v vogalih. Obreza je pozlačena, hrbet je okrašen z razkošno zlato stilizirano rastlinsko motiviko, notranjo stran platnic in spojni list pa krasi doublura z zlatim geometrijskim vzorcem na smaragdnam papirju ter stilizirano rastlinsko obrobo na zavihkih prevleke.

Slika 1: Zunanost obeh zvezkov in notranja stran sprednje platnice

Na naslovni strani v impresumu nas čaka naslednje presenečenje. Namesto značilne navedbe založnika, tiskarja oziroma knjigotržca najdemo na tem mestu podatek, da je bakrene tablice vrezal Iohannes Pine. In prav zares sta oba zvezka, ki skupaj obsegata več kot petsto strani, vključno z vsako posamezno črko, številko in diakritičnim znakom, v celoti izvedena v tehniki bakroreza in ne z uporabo premičnih črk, kot bi bilo pričakovati pri tisku iz 18. stoletja. Več stoletij po zatonu lesoreznih knjig iz obdobja pred Gutenbergom je tako nastala obsežna bakrorezna knjiga, ki velja za vrhunsko mojstrovino knjižne umetnosti 18. stoletja. Njen avtor, oblikovalec, grafik, kartograf in graver kraljevih pečatnikov in žigov John Pine (1690–1756), je za besedilo uporabil nekoliko stisnjeno verzijo klasičnih črkovnih oblik, knjigo pa krasijo tudi številne iniciiale, dekorativne in historizirane vinjete in ilustracije.

Slika 2: Seznam naročnikov

Zagotovo je bila tovrstna edinstvena literarna in umetniška poslastica, ki ni bila namenjena za redno prodajo, zahteven in drag projekt. O tem ne nazadnje priča seznam uglednih osebnosti, ki so podprle izdajo. Obsega namreč kar sedemnajst strani. Na njem najdemo valižanskega princa Fredericka, Alexandra Popea in Williama Hogartha ter številna imena iz pomembnih britanskih, francoskih, nemških, švicarskih plemiških in meščanskih družin ter iz univerzitetnega okolja. Za izdelavo seznama naročnikov je Pine uporabil prav posebno črkovno obliko, »bakrorezno črko« (angleško copperplate script). Čeprav so jo za podpisovanje svojih del sprva uporabljali grafiki, pa je kasneje postala normativ v lepopisju, še danes pa se uporablja za učenje pisanja v prvem razredu osnovne šole.

Slika 3: Pričetek pesmi z naslovom »Prijateljem«

Opomba k poročilo o dostopu na daljavo do informacijskih virov za splošne knjižnice v letu 2014

Pozdravljeni!

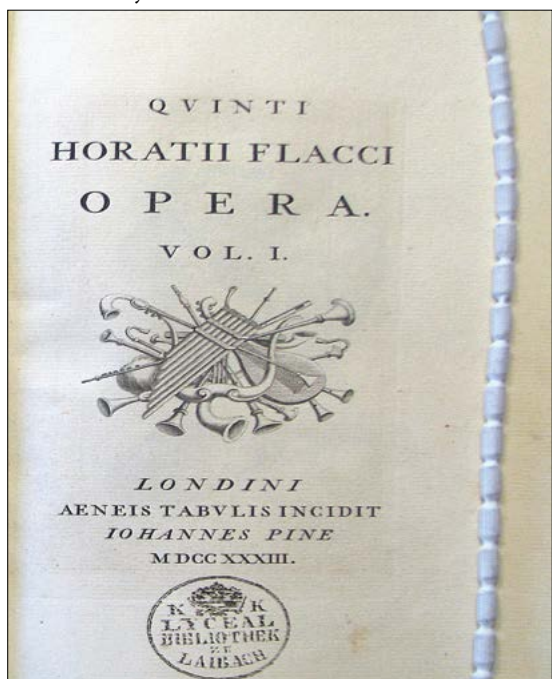
Poročila, ki jih o uporabi storitve dostopa na daljavo do informacijskih virov za splošne knjižnice letno pripravljajo v Centru za informacijske storitve NUK prinašajo podatke o številu uporabnikov in prijav na nivoju posameznih splošnih knjižnic. Za celovitejšo informacijo o obsegu tovrstne uporabe elektronskih virov bi bilo potrebno poročilo dodati tovrstne podatke na nivoju območij osrednjih območnih knjižnic, če že ne v obliki preglednic, pa vsaj v obliki grafikonov. Navsezadnje osrednje območne knjižnice za podatkovne zbirke, ki so dostopne tudi preko dostopa na daljavo, skrbimo tako iz finančne kakor tudi promocijske plati. Slednja je pogosto plod dobrega sodelovanja splošnih knjižnic na območju, saj je večina podatkovnih zbirk, ki so trenutno dostopne na daljavo, kupljena iz območnostne naloge zagotavljanja povečanega in zahtevnejšega izbora knjižničnega gradiva in informacij, kar se nato odraža tudi v dvigu obsega uporabe storitve na nivoju celotnega območja.

Opozoriti je potrebno tudi, da poročilo ne izkazuje celovite slike o uporabi storitve dostopa na daljavo, saj orodje za beleženje uporabe dostopa na daljavo (EZproxy) trenutno meri le prvi dostop do strežnika za oddaljeno prijavo. V primeru, da uporabnik preko dostopa na daljavo v določenem časovnem okviru obiše več zbirk, se ti obiski ne beležijo, saj jih s tem orodjem ni možno spremljati. Posledično število prijav ni vedno popolnoma relevantno in primerljivo.

Aleš Klemen,
Mestna knjižnica Ljubljana

Ni mogoče zagotovo ugotoviti, kdaj in kako je ta bibliofilska izdaja Horacijevih zbranih del prišla v Narodno in univerzitetno knjižnico. Nizka signatura nakazuje, da je knjiga prišla v nekdanjo licejsko knjižnico relativno kmalu po njeni ustanovitvi. Morda je bila nekoč v lasti enega izmed članov ugledne rodbine iz obdobja Habsburške monarhije – Windischgrätzov, ki je imela v lasti tudi številna posestva in gradove na današnjem slovenskem ozemlju. »M. le comte Windischgrätz« je namreč naveden na seznamu naročnikov. Možno je tudi, da je knjiga kot dar prišla v katero od samostanskih knjižnic, ki so ob jožefinskih reformah tvorile začetno zbirko nekdanje licejske knjižnice. Seznami knjižnih zbirk, ki so bile v licejsko knjižnico predane ob njeni ustanovitvi ali kmalu potem, sicer navajajo kar nekaj Horacijevih del, žal pa so podatki pri posameznih izvodih preveč nepopolni, da bi bilo mogoče to domnevo potrditi. Vsekakor se ta izdaja Horacijevih zbranih del uvršča med najbolj nenavadne redkosti in posebnosti v Narodni in univerzitetni knjižnici.

Slika 4: Naslovna stran prvega zvezka

Viri

- Encyclopaedia Britannica. »Copperplate Script.« Uporabljeno 7. 5. 2015. <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/136854/copperplate-script>.
- Encyclopaedia Britannica. »Horace.« Uporabljeno 7. 5. 2015. <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/271624/Horace>.
- Encyclopaedia Britannica. »John Pine.« Uporabljeno 7. 5. 2015. <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/1364832/John-Pine>.
- Lipoglavšek, Marjana. Baročno stropno slikarstvo na Slovenskem. Ljubljana: Viharnik, 1996.
- Wikipedia. »John Pine.« Uporabljeno 7. 5. 2015. http://en.wikipedia.org/wiki/John_Pine.
- Wikipedia. »Windischgrätz.« Uporabljeno 7. 5. 2015. <http://sl.wikipedia.org/wiki/Windischgrätz>.

Sonja Svoltjšak, Urša Kocjan,
Narodna in univerzitetna knjižnica

V začetku aprila sva odpotovali na konferenco LILAC 2015

Intervju s Cirilom Zlobcem:
 »Redno sem študiral v čitalnici NUK.«

foto: www.delo.si

Eminenca slovenske poezije letos praznuje častitljivih 90 let! V intervjuju se bomo sprehodili skozi glavne mejnike pesnikovega življenja, ki so vplivali na njegovo ustvarjalno pot. Pomembno je poudariti, da je Ciril Zlobec velik prijatelj knjižnic. To je izjemnega pomena, saj je Narodni in univerzitetni knjižnici velikodušno predal velik del svojega literarnega arhiva, ki ga redno in sproti dopolnjuje še danes. Vsi, ki bi se želeli seznaniti z ustvarjalnim oz. miselnim tokom Cirila Zlobca, ga lahko podrobneje raziščejo prav v NUK, na oddelku Zbirke rokopisov, redkih in starih tiskov. Klenu Kraševcu je izjemno ljubezniv, luciden in poln modrosti. Njegova prezenca očara, njegovo bogato znanje inspirira, je Človek, ki mu gre prislunhiti.

Začnimo pri vašem otroštvu. Prvi korak v svet pesništva je bil Srečko Kosovel in vpliv vaše matere. Kako se je začelo Vaše popotovanje v literaturo?

Moja mama je bila s Tomaja, soseda Kosovelovih, od koder je s seboj prinesla sveženj rokopisnih prepisov, na splošno jih obstaja približno 200. To mi je ostalo v spominu kot rojstvo mojega pesniškega navdiha. Imeli smo kamnito klop, kjer smo radi posedeli in tu mi je mama brala Kosovelove pesmi. Takrat sem jo zamaknjeno poslušal, v določenem trenutku pa sem jo vseeno zmotil in ji rekel: »Mama, ampak jaz čisto nič ne razumem.« Odgovorila mi je: »Saj jaz tudi ne, ampak pesmi so tako neskončno lepe.« Čar je pridala še zgodba, da se mora ta rokopisni sveženj skrivati, da se to ne sme, saj so se pesmi prepisovale pod fašizmom. Kosovelove pesmi so skrivnostno krožile v prepisih od rok do rok, saj se slovenske besede ni smelo javno razpečevati. Moja družina je bila zelo slovensko naravnana. Takrat sem dojel, da je pesem v bistvu nekaj subverzivnega, antifašističnega že po svoji naturi, da je pesem sama že protifašistično dejanje.

Bi lahko rekli, da vam je slovenski jezik predstavljal način upora?

Absolutno, absolutno. Zame je bila pesem takoj tudi nacionalna opredelitev. Vzljubil sem to manipuliranje z jezikom. Doma smo imeli poleg Prešerna in Kosovela v rokopisih-prepisih še Levstika, Gregorčiča in celo Gradnika. Najrajši sem prebiral poezijo. V italijanskih šolah so nam profesorji, najbrž na Primorskem še posebej, vcepljali v glavo, da ima Italija največje pesnike sveta. Že v semenišču sem si rekel, da bom Slovencem napisal ep enak Divini Commedii. Že takrat, v tisti mali literarni revijici sem začel pisati ep v tercinah, želel sem pisati tako kot Dante. Seveda o suženjstvu Primorcev pod fašizmom. Zaradi tega so me tudi izključili. Še dobro, da me niso prijavili oblastem, ker bi me zaprli. Takrat sem bil že v koprskem semenišču. Omenil bi še en primer, kjer sem se bridko zavedel slovenske zapostavljenosti. Oče me je po drugem razredu osnovne šole peljal na ogled mesta Trst.

Zaradi pomanjkanja denarja sva 'zamudila' vlak in šla peš. Začuden sem bil nad palačami, saj sem bil prvič v mestu. Moj oče je bil pred vojno, še v stari Avstriji, delavec v Trstu in ga je zato dobro poznal. Z zanimanjem sem ga spraševal, oče mi je razlagal, nenadoma pa je na Via Carducci pred naju stopil uniformiran fašist in mi pljunil v obraz. Tega nikoli ne bom pozabil. Zakričal je: »Razbil ti bom gobec, če slišim samo še enkrat to svinjsko besedo!« V tistem trenutku sem začutil, da sva iz dveh popolnoma različnih kontekstov. Od takrat so bili zame vsi, ki govorijo italijansko, fašisti, vsi, ki govorimo slovensko, pa izvoljeno, božje ljudstvo, ponižano, trpinčeno in preganjano.

Kako ste vojno doživljali vi? Kakšni so vaši spomini na vojno obdobje?

Zanimivo je, da je bila na naši strani prisotna neverjetna organizacija. Ustanavljali smo šole in knjižnice, katerih pobudnik je bil Bevk. Tudi knjižnica le z desetimi knjigami, je bila pomembna. Glavno je bilo, da so knjige krožile in da so jih ljudje brali. Vse je bilo zelo skrivnostno, marsikaj smo izvedeli šele po vojni. Tako smo imeli v vasi majhno knjižnico, ki je bila formalno zasebna, če bi kdo kaj odkril. Še danes ne morem razumeti, kako sem tam lahko prebiral dve naši literarni reviji, Sodobnost in Ljubljanski zvon (navdušeno)! Na Primorskem, Tolminskem oz. Idrijskem je bil med vojno organiziran tečaj za slovenske partizanske učitelje. Poiskali so tiste, ki so bili šolani, nekaj nas je bilo tudi samoukov. Tako me je vojska posodila, da sem bil med vojno soorganizator slovenskega partizanskega šolstva na Krasu, neke vrste ravnatelj. Bevk je razposlal pismo, da naj se hitro ustanovi čim več slovenskih šol, saj se je pričakovalo, da bo kapitulaciji Italije kmalu sledila tudi Nemčija. Tako bomo ob mirovnih pogajanjih lažje dokazali, da je ta prostor slovenski.

Po vojni ste se odločili za študij slavistike v Ljubljani. Končno ste lahko zadihali slovenskost, slovenščino. Kako je bilo, ko ste prišli v Ljubljano?

Ljubljano sem doživljal kot sanjsko mesto. Rekel sem si, zdaj grem pa študirat! Vendar me niso pustili. Rekli so mi, da sem dober kader, saj sem bil eden redkih, ki je imel kaj šol. Tako sem jih celo poletje 'maltretiral', da naj me vendarle spustijo na študij. Ponudili so mi študij v Beogradu v oficirski šoli. Če bi mi bilo tudi to premalo, bi lahko nadaljeval s študijem v Moskvi. Vse so mi obljubljali. Razložil sem jim, da se nisem boril za vojaško kariero, ampak zato, da bom lahko nadaljeval s svojim študijem. Svoboda naroda, vključuje tudi mojo osebno svobodo. Tako sem le začel s študijem. Najprej sem moral opraviti t. i. partizansko gimnazijo. Vsi, ki smo sodelovali v NOB, smo lahko na trimesečnem tečaju opravili glavne predmete po izpiti (matematika, fizika, slovenščina, zgodovina, zemljepis). Skratka, zame je bil materni jezik slovenščina. Za Ljubljano tako nisem imel nobenih dvomov. Nič nisem omahoval kaj bi šel študirat, jasno je bilo, da nekaj kar je prvenstveno v zvezi z jezikom, s slovenščino.

Kako pa je prišlo do sodelovanja znamenitega poetičnega kvarteta Pesmi štirih? Kakšni so bili začetki in kakšna je bila družbena klima v razmerju do mladih pesnikov?

Danes vsako leto izide od 250 do 300 pesniških zbirk. Ko so izšle Pesmi štirih leta 1953, sta poleg naše izšli le še dve pesniški zbirki. Bilo pa je veliko več javnih nastopov in neposrednega komuniciranja s publiko. Ker nismo imeli informacij na dosegu roke kakor danes, je bila potreba po druženju, razpravi o umetnosti in prenosu znanja, veliko bolj prisotna,

nujna. Več kot fakulteta, nam je dalo medsebojno komuniciranje. Intuitivno smo se povezali skozi poezijo. To so bila zelo plodna leta, ustvarila so se mnoga prijateljstva, ki so potem dolgo, dolgo trajala. Nekatera, kot pri Pesmih štirih, do smrti. Bil je nek vmesni čas, podaljšek partizanskega razpoloženja. Politika je takrat zelo favorizirala kulturo, seveda s pritiskom kaj je prava smer. Pravo smer so tolmačili pisatelji in ne politika. Starejši pisatelji, ki so se uveljavili med dvema svetovnjima vojnoma, so bili čaščeni kot nosilci duha nove družbe. Predvsem Miško Kranjec, Potrč, Bevk itd. Ampak par let po koncu vojne, okrog leta 1950, se je ideja pri njih samih zmaličila. Na silo so hoteli biti nosilci spet nove ideje. Vedno težje so prepričevali tedanjo mladino, nas, da bi jim sledili. Kljub temu, da je partizanska lirika še danes evropski medvojni čudež, se tega ni dalo vleči v neskončnost. Vsaka nova generacija pravzaprav prihaja s svojim svetom. Celotno med nami samimi so bile razlike. Generacija, ki je nastopila takoj za nami, je gradila predvsem na negaciji nas. To so bili modernisti, kot so Dane Zajc, Strniša itd. Afirmacija sebe preko negacije drugega vnaša dinamiko. Takrat smo se seveda grdo gledali, ampak ko gledam nazaj, je dobro, da smo imeli že takoj na začetku nasprotnike. Na ta način se nismo uspavali.

Kaj ste pri vsakem posebej najbolj cenili, ko govorimo o ubranem kvartetu Pavček, Menart, Kovič, tudi Zlobec?

Pri Koviču sem najbolj cenil neko gosposkost v odnosu do poezije. Pavček je imel zmeraj hrupno vedrino, on se je rad tako na široko zasmel (oponaša gromki Pavčkov smeh). Menart je bil glavni organizator med nami. Njegova velika zasluga je naš prevajalski opus. Vsak med nami je dobro obvladal kakšen jezik, Menart pa je naredil plan za vsakega. Odločili smo se, da v slovenščino prevedemo vse velike tekste, ki jih še nimamo, ali pa so slabo prevedeni in brez poetičnega žara. Vsi smo prevedli kar izdatno število velikih avtorjev. Štejem si v srečo, da je bil takrat še takšen vakuum. Z nekaterimi sem si celo dopisoval, na primer z nobelovcem Quasimodom, bil sem pri Ungarettiju doma. Najbolj pa cenim, da je naša poezija izrazito dialoška. To smo začutili že zelo zgodaj na literarnih večerih, kjer so nas sprejemali z izjemno pozornostjo in hvaležnostjo.

Brala sem, da ste nastopali tudi v tovarnah, kjer so ljudje jokali. Meni osebno se to zdi genialno! Vaša poezija se je dotaknila prav vseh slojev prebivalstva. Kako ste vi doživljali tako pretresljive reakcije ljudi ob vaših recitacijah?

Ja, res je. Še čisto na začetku, na prvih korakih, smo bili povabljeni v tekstilno tovarno Maribor, ki je danes žal propadla. Nastopali smo od dvanajstih do dveh, na ta način sta lahko sodelovali tako jutranja, kot popoldanska izmena. Ustavili so proizvodnjo, da so nas lahko poslušali (pove z resničnim navdušenjem in ponosom)! To so bili res pretresljivi nastopi, ko so ljudje jokali, nas poljubljali in nam stiskali roke. Doživljali so prebujenje zatrtih čustev v sebi.

Omenili ste, da ste se prvič srečali s knjižnico, ki je premogla le deset knjig. Kakšen je bil občutek v Ljubljani, kjer je bil razpon slovenske literature zares širok. Kako je presežek slovenske knjige deloval na vas? Denimo Narodna in univerzitetna knjižnica, kjer se pogovarjava zdaj. Verjetno je močno vplivala na vas, glede na to, da ste svoj literarni arhiv podarili prav tej instituciji.

Ob moji osemdeseti obletnici se je name obrnil mag. Marijan Rupert, vodja Zbirke rokopisov, redkih in starih tiskov v

NUK. Dogovorila sva se, da instituciji predam svoje rokopise, tipkopise, korespondenco, fotografije, prevode, eseje itd. Gradivo sem uredil po mapah in jih opremil s komentarji. Uporabnikom sem želel olajšati delo, saj velja verz: »Preveč je enako pogubno kot premalo.« NUK je vendarle tudi najbolj resnobna institucija, kar se tiče odnosa do hranjenja gradiva. Kot študent pa sem bil seveda povsem očaran. Redno sem študiral v čitalnici NUK, tudi seminar smo imeli v tej stavbi.

V NUK hranimo tudi vašo bogato korespondenco s tujino. Prijateljska pisma ste si dopisovali zlasti z italijanskimi kolegi, tudi s pesniki s področja bivše Jugoslavije. Kako ste spletili to bogato mrežo pesniške kolegialnosti?

Bil sem dober prijatelj s številnimi literati, ki so čisto drugačni pesniki od mene. Kar nas je družilo, je enak odnos do poezije. Razumeli so, da čim bolj je pluralna, večjo vrednost ima.

Temu vi rečete sorodne duše ...

Tako je, ne iste, sorodne. Vendar je žal že veliko pokojnih. Edino Tonko Marojevič in Luko Paljetak me še vedno prevajata. Vedno pravita, da naj jima svoje nove rokopise že kar sproti pošljem v prevajanje. Pesniška zbirka *Biti človek*, je imela originalno naslov po verzu iz prve pesmi *Sem, ki nisem*, ki je bila *Kako težko je biti človek*. Ko sem poslal ta cikel Paljetku, mi je odgovoril: »Dober naslov, vendar ga moras skrajšati. Čemu razkrivati, da je težko biti človek. Bistvo je biti človek, ki dopušča vse možnosti in če ga skrajšaš je to filozofsko izhodišče.« Predlog sem z veseljem sprejel.

Se pravi, da je vpliv prek korespondence še danes živ, čudovito! Kako pa si razlagate, da v teh časih, vaša poezija še vedno nagovarja izjemno širok krog bralcev. Ravno v tem mesecu ste izdali novo pesniško zbirko oz. izbor pesmi, *Ljubezen*.

To daje občutek poštene iskrenosti. Zadnji dve zbirki sta doživeli desetkratno naklado slovenskega povprečja, čeprav ju sploh nisem želel izdati. Rekel sem si, da nihče ne bo voljan brati o mojih stiskah, o moji smrti. Ko me je založnik le prepričal, da sem mu prepustil pesmi v objavo, sem bil na literarnih večerih zelo presenečen. Obe zbirki sta dosegli t. i. dialog z bralcem. Najnovejša izdaja pri Mladinski knjigi je izbor mojih ljubezenskih pesmi, z naslovom *Ljubezen*, ki je opremljena s prelepimi ilustracijami Metke Krašovec. Zame je ta zbirka duševna avtobiografija. Zasnovana je tako, da se jo lahko bere kot življenjsko zgodbo. Simbolično je vključenih 90 pesmi. Zbirka predstavlja številne segmente ljubezni – od igrive, zanosne, erotične, umirjene, do očetovske ljubezni, ki se prelevi tudi v žalost. Gre za potovanje iz čistih, mladostnih strasti do bolečega spomina v jeseni življenja. *Ljubezen* je permanentno odprto čustvo. Sam uporabljam sintagmo srečni Siziif, saj te *Ljubezen* zaposluje za vedno. Nikoli ne dosežeš končnega cilja. *Ljubezen* je najbolj univerzalno čustvo.

Gospod Zlobec, bilo mi je v veliko čast, hvala za pogovor. Naj vam zaželim še mnogo ustvarjalnosti ob skorajšnji devetdesetletnici.

Z ženo bova letos praznovala tudi 65 let poroke, tako da bo cela serija jubilejev. Mojih 90, 85 ženinih in 65 poroke.

KONFERENCA LILAC 2015 Newcastle upon Tyne, 8.–10. april 2015

V začetku aprila sva odpotovali na konferenco LILAC 2015 v Newcastle upon Tyne. Polmilijonsko univerzitetno mesto je tudi poslovno in kulturno središče SV dela Anglije. Ob prihodu, dan pred uradnim začetkom konference, smo si ga udeleženci LILAC-a 2015 lahko organizirano ogledali. Mesto se nahaja v grofiji Tyne and Wear. Leži na severnem bregu reke Tyne, oddaljeno le slabih 14 km od Severnega morja. Glavne znamenitosti mesta so: Newcastle University – univerza, Newcastle Brown Ale – lokalna blagovna znamka piva, FC Newcastle United – nogometna ekipa, ki tekmuje v Premier League, Sage Gateshead – koncertna dvorana posebne arhitekturne oblike, BALTIC – center sodobne umetnosti in sloviti mostovi čez reko Tyne (npr. Tyne Bridge in Gateshead Millennium). Mesto je ime dobilo po svojem gradu, ki ga je leta 1080 zgradil Robert II., vojvoda Normadije, najstarejši sin Viljema Osvajalca. Mesto je bilo pomembno središče trgovanja z volno in kasneje kopanja premoga. Danes je mesto poleg naštetega posebej znano po svojem živahnem nočnem življenju.

Slike 1 - 3: Most Gateshead Millennium z BALTIC centrom; Nogometni stadion in Koncertna dvorana Sage

Sliki 4 in 5: Pogled na stavbo univerze; Od leve proti desni: Ksenija Medved in Maja Vunšek pred začetkom konference

Pri CILIP-u zagotavljajo enotnost s pomočjo skupnih vrednot in zagovorništva v imenu informacijskih poklicev. Znotraj CILIP-a deluje tudi več interesnih skupin (sekcij). Za članstvo v interesnih skupinah se poleg letne članarine doplačuje dodatnih 10 £ za vsako skupino. Zanimivo je, da se v CILIP lahko včlani vsak knjižnični delavec ali študent knjižničarstva, tudi tuji državljani. Višina članarine je za zaposlene odvisna od višine letne plače, za ostale pa od statusa (študent, upokojenec, tuji državljan ...). Pri CILIP-u so zelo aktivni, do sedaj so organizirali več kot 240 prireditvev, zagovorniških akcij, srečanj in konferenc. Najdete jih na različnih socialnih omrežjih in na spletni strani <http://www.cilip.org.uk/>. Letošnja letna konferenca bo julija v Liverpoolu, kjer bodo med drugim sprejemali strateški načrt za obdobje 2016–2020.

Od 8. do 10. aprila 2015 je v Newcastle upon Tyne potekala letna, letos že 11., konferenca informacijske pismenosti LILAC 2015 (*Librarians Information Literacy Annual Conference*). Namenjena je tako knjižničarjem kot vsem drugim strokovnjakom, ki spodbujajo in razvijajo informacijsko pismenost. Konference se udeležujejo delegati iz Velike Britanije in iz več drugih držav po svetu. LILAC-a 2015 se je udeležilo okoli 340 slušateljev. Slovenski predstavnici na letošnji konferenci sva bili Ksenija Medved (članica IO Sekcije za splošne knjižnice) in Maja Vunšek (predsednica Društva bibliotekarjev Gorenjske in članica IO Sekcije za splošne knjižnice). Pozorno sva spremljali potek konference in vzporedna dogajanja. Prispevke sva poslušali skozi perspektivo splošnih knjižničark in z zavestjo, da je ena izmed nalog splošnih knjižnic tudi sodelovanje pri informacijskem opismenjevanju (Standardi za splošne knjižnice, 2005, str. 7). Že pred odhodom sva se zavedali, da odhajava na konferenco, ki je namenjena predvsem šolskim in visokošolskim knjižničarjem, in dejstva, da odhajava v državo z drugačnim šolskim sistemom, kot ga poznamo pri nas. Na konferenci sva iskali informacije in dobre prakse, ki bi jih lahko prenesli tudi v naše okolje.

Najprej na kratko o tem, kaj je CILIP. To je strokovna organizacija, ki predstavlja pooblaščen inštitut knjižničnih in informacijskih strokovnjakov v Veliki Britaniji. V organizaciji verjamejo v pismo, izobraženo in povezujočo družbo. Profesionalizem svojih članov gradijo s podpiranjem in zagovarjanjem nenehnega razvoja strokovnih veščin pri članih, znanja in odličnosti.

Sliki 6 in 7: Članska izkaznica organizacije CILIP; Od leve proti desni: Ksenija Medved in Jane Munks

Gospa Jane Munks, visokošolska knjižničarka z univerze v Yorku, nama je pokazala člansko izkaznico in razložila svoje videnje delovanja organizacije. Konferenco LILAC 2015 je organizirala interesna skupina (sekcija) za informacijsko pismenost – IL Group (v nadaljevanju ILG). Za veliki uspeh si štejejo lansko reformo zakonodaje o avtorskih pravicah. ILG izdaja strokovno publikacijo JIL – *Journal of Information Literacy*, s tematiko, ki se dotika vseh področij informacijske pismenosti. Spoznali sva sodelavko časopisa, Jacqueline Geekie, sicer aktivistko za splošne knjižnice, ki naju je povabila k spremljanju aktualnega dogajanja na strani <http://jil.lboro.ac.uk> in na Twitterju @LInfoLit. Konferenca je vsekakor priložnost za spoznavanje novih ljudi. Že prvi dan sva v skupinski delavnici sodelovali s katarsko knjižničarko Christine Afinidad, ki je vabila v Katar, kjer so takrat v njihovi novi nacionalni knjižnici (www.qf.org.qa) zaposlovali večje število različnih kadrov s področja knjižničarstva. V delavnicah sva sodelovali z nekaj predavatelji, ki bi jih bilo zanimivo povabiti tudi v Slovenijo. Eden izmed njih je zagotovo Geoff Walton, profesor na *Northumbria University* in eden izmed avtorjev knjižice, ki razlaga metodo za ugotavljanje relevantnosti iskanja informacij (*The Fishscale of Academicness*).

Konferenca je potekala v prostorih *Newcastle University* (www.ncl.ac.uk). Program je vsak dan vseboval eno plenarno predavanje in tri sklope paralelnih delavnic ali predavanj (<http://www.lilacconference.com/WP/past-conferences/lilac-2015>). Paralelne delavnice in predavanja so bila vedno razdeljena na šest tematskih področij (raziskave o informacijski pismenosti, informacijska pismenost in zaposljivost, informacijska pismenost za mlajše od 18 let, kreativni pristopi k informacijski pismenosti, ozaveščanje in sodelovanje, učenje informacijske pismenosti s pomočjo novih tehnologij).

Sliki 8 in 9: Pozdravni nagovor in prvo plenarno predavanje; Naslovnica knjžice *The Fishscale of Academicness*

Predavatelji so poudarjali pomembnost informacijske pismenosti (v nadaljevanju IP) tako za posameznika kot za družbo. Raziskave dokazujejo, da imajo informacijsko pismeni ljudje od 3 do 10 % več možnosti za zaposlitev, kariero in tudi za boljši zaslužek kot ostali. Obstaja več konceptov IP, CILIP jo definira takole (prevod): »Informacijska pismenost pomeni vedeti, kdaj in zakaj potrebuješ informacijo, kje jo lahko najdeš, kako jo ovrednotiš in etično uporabiš ter kako jo posreduješ naprej« (CILIP, 2004). Vsebine predavanj so vsekakor izhajale največ iz visokošolskih praks, nekaj iz specialnih knjižnic, ostale pa iz srednjih in osnovnih šol. Povsod gre za podobna prizadevanja, da se sodelovanje med knjižničarji in pedagoškimi delavci spravi v institucionalni okvir in kurikulum, da se napišejo akcijski načrti in da mora informacijsko pismena družba postati pravzaprav tudi skrb države. V Veliki Britaniji so se problematike lotili zavestno in sistematično, zato žanjejo rezultate in so deležni precejšnje pohvale kolegov, predvsem Američanov. Za IP v državi namreč skrbi tudi zveza sindikatov, ki v namene izobraževanja ljudi za potrebe zaposlitve in napredovanja v poklicu od države prejme toliko sredstev, kolikor jih pri nas dobi eno manjše ministrstvo. Izobraževanja, za katera skrbi sindikat, so za proslince brezplačna, izvajajo pa jih večinoma prostovoljci. Tista znanja, ki zahtevajo na koncu certifikat, poučujejo strokovnjaki, ki so za svoje delo plačani. Najbolj zanimiv se nama je zdel podatek, da v kolikor posameznik na svojem delovnem mestu naleti na področje, kjer mu primanjkuje znanja in veščin, se za pomoč pri pridobivanju teh znanj lahko obrne na sindikat in ne na delodajalca. Naslednja razlika med našimi knjižničarji in angleškimi je tudi ta, da so v Veliki Britaniji visokošolski, srednješolski in osnovnošolski knjižničarji praviloma tudi predavatelji in učitelji. Nekateri imajo dobre izkušnje z ostalim strokovnim osebjem, slišali pa smo tudi pripombe, da jih profesorji ne jemljejo za sebi enake. IP je na univerzah namreč namenjenih več ur, poudarja se, da pri IP ne gre samo za mehanska znanja (obvladanje brskalnikov in baz podatkov), ampak predvsem za kritičen odnos do znanja in informacij. Vsi predavatelji so poudarjali tudi etično uporabo informacij in opozarjali, da iz procesa učenja izginja pravo iskanje ozi-

roma raziskovanje. Tega naj bi se študenti učili od začetka študija. Najbolj zahtevna naloga za študente je naučiti se, kako raziskovati. Mnogo preveč je uporabe prvih »zadetekov« iskanja, prepisovanja in citiranja. Večina ne razume konceptov študija, preko katerih prideš do novega znanja, uvida, drugačnega pogleda, do trenutka, ko študij postane drug svet, ko na lepem razumeš snov popolnoma drugače. Šele ko študent premaga strah pred neznanim, je na pragu visoke izobrazbe. Veliko se jih »zatakne v vmesnem prostoru«. O tej temi sta predavala pisateljica in knjižničarka Barbara Fister (http://www.slideshare.net/infolit_group/barbara-fister) in Ray Land (Threshold concepts: <http://www.ee.ucl.ac.uk/~mflanaga/thresholds.html>).

Zanimiva je bila tudi delavnica, na kateri smo iskali odgovore na vprašanja, ali se zavedamo sposobnosti, ki nam jih nudi naš poklic, kako dobri smo v njih in kako jih povežemo z IP. Zdi se preživeto, a vendar je ključno, da se kot knjižničarji zavedamo svojih poklicnih veščin, spretnosti in sposobnosti, jih v svoji karieri s pridom uporabljamo, nadgrajujemo in o njih govorimo. Predavateljica Gillian Siddall nas je opogumljala in dejala, da smo preveč sramežljivi, saj skrivamo svoja znanja in jemljemo za samoumevno vse, kar ponujamo našim uporabnikom. Pri CILIP-u so v ta namen izdelali preglednico strokovnih znanj in osnovnih veščin (PSKB), ki nadvse koristi knjižničarjem, ki iščejo zaposlitev, in obratno, delodajalcem, ki iščejo profile z določenimi znanji. O poklicnih veščinah moramo govoriti na glas, moramo jih razumeti in svoje znanje moramo znati razporediti med posamezne spretnosti. Kako lahko upamo, da bomo zvišali zaposljivost diplomantov s pomočjo IP, ko pa sami ne vemo, katere so naše poklicne sposobnosti in kompetence? Na primer, naloga knjižničarjev v osnovnih in srednjih šolah je, da znajo jasno povedati, kaj lahko ponudijo učiteljem, kje jim lahko pomagajo in kako lahko z njimi tesno sodelujejo. Knjižničarji moramo poiskati svoj prostor v izobraževalnih institucijah, saj le tako lahko krepimo svojo avtoriteto in svoja delovna mesta.

Slika 10: CILIP PKSB (Professional Knowledge and Skills Base) (vir: http://www.slideshare.net/infolit_group/siddall-lilac-2015)

Delavnice so prinesle tudi nekaj svežih modelov za informacijsko opismenjevanje. Omenili sva že model *The Fishscale of Academicness*. Za študente umetnostne akademije sta Alke Gröppel-Wegener in Geoff Walton razvila vizualni model razumevanja informacij. Želela sta zmanjšati pretirano zanašanje študentov na nepreverjene vire. Vire sta vizualno spremenila v morska bitja in tako študente spodbudila, da so dojeli tudi globino, kjer se vir nahaja (riba v oceanu informacij). Tako so študenti spoznali, kdaj je pri iskanju virov potrebno iti globlje in kdaj ne. Na prvi pogled gre za zelo enostavno nalogo, ki je študentom pomagala pri dojetanju pomena raziskovanja in preverjanja virov.

Model so kasneje uporabili tudi na drugih univerzah in izkazal se je za uporabnega tudi pri ne-vizualnih študijih. Na delavnici smo tudi udeleženci postali del tega testa.

Naslednji primer dobre prakse je bil primer digitalnega opismenjevanja otrok od 6–16 let starosti. Na univerzi Anglia Ruskin so gostili otroke, ki so jih želeli navdušiti nad njihovimi študijskimi programi. Odločili so se, da bodo med obiskom preverili njihovo digitalno pismenost s pomočjo njim privlačne naloge. Otroci so morali na posebni spletni strani najti vse podatke na temo preživetje, s pomočjo katerih so se reševali pred »zombijevsko apokalipso«. Poiskati so morali podatke o tem, kje bi našli predmete, s katerimi bi si rešili življenje, o tem, kako zgraditi zatočišča, kako priti do hrane, nasvete o prvi pomoči (<http://anglia.libguides.com/Zombie>).

Predstavljenih je bilo tudi nekaj raziskav, denimo raziskava, ki jo je predstavil Antony Groves o uporabi in citiranju elektronskih knjig in drugih elektronskih virov v študijske namene (http://www.slideshare.net/infolit_group/creating-the-empowered-ebook-user-uncovering-new-aspects-of-student-behavior-to-inform-skills-teaching-antony-groves). Raziskoval je tudi, zakaj nekateri študenti raje posežejo po elektronskih knjigah in drugi ne. Velik poudarek na konferenci so predavatelji dali zavedanju, da študenti v nadaljevanju svoje kariere poti postanejo ustvarjalci znanja, ne le uporabniki. Na nas knjižničarjih je, da torej presežemo logiko »trgovine« in začnemo uporabiti logiko »postoj&pomisli« in vzpostavimo povezavo »raziskovanje=ustvarjanje«. To so predvsem izzivi za delo z generacijo Y, ki je rada »hitro postrežena«. Del konference je bil namenjen pogovorom o tem, kako prepoznati potrebe ciljnih skupin, nivo IP in povečati zaposljivost mladih, saj informacijsko pismen posameznik lažje prosperira. IP je zaželena tudi pri delodajalcih, saj živimo v času, ko je IP ena izmed ključnih veščin. Potrebno je intenzivno sodelovati z učitelji, profesorji in delodajalci, saj sta IP in vseživljenjsko učenje svetilnika informacijske družbe. V Veliki Britaniji to rešujejo sistemsko. V sektorju visokega šolstva je na tem področju aktivna skupina SCOUNL (združenje visokošolskih, nacionalnih, univerzitetnih knjižnic in drugih organizacij s področja knjižničarstva: <http://www.sconul.ac.uk/page/shared-and-collaborative-services-strategy-group>). Večkrat je bil omenjen SCOUNL-ov model sedmih stebrov informacijske pismenosti (*The Seven Pillars of Information Literacy model*), ki je hkrati tudi njihov standard: <http://www.sconul.ac.uk/sites/default/files/documents/coremodel.pdf>.

Splošne knjižnice so v Veliki Britaniji sicer prepoznane kot podpora vsem omenjenim oblikam knjižnic. Žal sva ugotovili, da imajo bistveno manjšo veljavo (vlogo) kot pri nas. Razloge gre najverjetneje iskati v velikem številu šolskih in visokošolskih knjižnic v državi, njihovi dobri organiziranosti in drugačnem šolskem sistemu. Te knjižnice so glavni servisi za vse šolajoče državljane. Splošne knjižnice so na drugi strani servisi, ki se s poslušom odzivajo na potrebe lokalnih skupnosti. Pri izvajanju IP so prepoznane kot varen most pred preobiljem informacij. Knjižničarji morajo tudi v splošnih knjižnicah mlade ljudi usmerjati med

informacijami, jih naučiti, kako se uporabljajo in vrednotijo. Da sva si po treh dneh predavanj o šolskih in visokošolskih knjižnicah lažje ustvarili sliko angleške splošne knjižnice, sva si za zaključek vodeno ogledali pet let staro splošno knjižnico v mestu, *Newcastle City Library*, ki je zasnovana povsem moderno. Izgled, razporeditev po nadstropjih, delno opisna postavitve, barvna območja, popolnoma avtomatizirana izposoja in steklena fasada so naju spominjali na Mestno knjižnico Kranj. Detajli, kotički, vsebina, delovna mesta in neverjetna iznajdljivost in prilagodljivost ponudbe okolju pa so naju dodatno pozitivno presenetili (<http://www.newcastle.gov.uk/leisure-libraries-and-tourism/libraries/branch-libraries-and-opening-hours/city-library>).

Za konec pa še informacija, konferenca LILAC 2016 bo v Dublinu.

Ksenija Medved, Mestna knjižnica Grosuplje
Maja Vunšek, Mestna knjižnica Kranj

27. Poletna šola šolskih knjižničarjev Republike Hrvaške

Slika 1: Pogled na Primošten

Od 15. do 18. aprila 2015 je v kongresnem delu hotela Zora v Primoštenu potekal državni strokovni zbor 27. Poletne šole šolskih knjižničarjev RH, ki ga vsako leto organizira njihova *Agencija za odgoj i obrazovanje*. Letošnja tematika je bila *Vloga medijev pri poučevanju in učenju v šolski knjižnici*.

Slovenijo smo zastopale Romana Fekonja, svetovalka za šolske knjižnice v ZRSS, Mirjam Klavž Dolinar, predsednica Sekcije za šolske knjižnice v ZBDS, Nataša Kuštrin Tušek, predsednica slovenskega društva šolskih knjižničarjev in Urša Bajda, članica izvršnega odbora Sekcije za šolske knjižnice pri ZBDS.

Program se je začel z otvoritveno slovesnostjo, ki so jo skupaj z učitelji pripravili učenci osnovne šole v Primoštenu. Sledil je prijeten pozdravni nagovor ravnatelja OŠ Primošten Nedjeljka Marinova. Vse udeležence sta nagovorili še direktorica Agencije za šolstvo Jadranka Žarković-Pečenković, Suzana Hitrec pa je predstavila celotno reformo učnega načrta vzgoje in izobraževanja v hrvaških šolskih knjižnicah. Ob tej priložnosti so bili vsi udeleženci pozvani k sodelovanju. Prav tako so za mnenje in opis kurikula za šolske knjižnice v Sloveniji pozvali k predstavitvi svetovalko za šolske knjižnice Romano Fekonja.

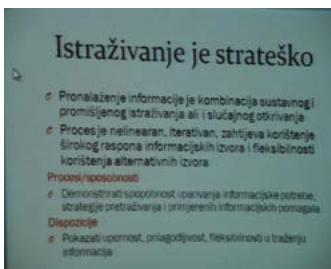

Slika 2: Uvodni pozdrav/nagovor

Naslednji dan je bil izjemno aktiven tako s strani predavateljev kot s strani udeležencev. Naslovili so ga Medijska pismenost za napredek v učenju in poučevanje v šolski knjižnici.

V plenarnem delu so se najprej zvrstila predavanja:

- Mihaela Banek Zorica: Šolski knjižničar v medijskem okolju;

Sliki 3 in 4: Predavanja

- Korina Udine: Tehnologija in učenje v šolskih knjižnicah
- Jasminka Štajcer: Pomen medijske vzgoje za preprečevanje zasvojenosti mladih
- Nada Zgrabljic Rotar: Kaj so mediji in zakaj jih (ne) maramo?!
- Daniel Labaš: Mediji v izobraževanju. Mediji in nasilje skozi pregled »Otroci v medijih«

Po odmoru za kosilo so sledile praktične delavnice v povezavi z vsebinami, ki so vsebovale medijsko pismenost.

1 Prenos programov (Audacity, Gimp, Windows Movie Maker) / Teoretična izhodišča in praktično delo (B. Krnjačić in A. Tufekčić).

2 Oglaševanje v kontekstu medijske pismenosti (Diana Dorkić in Marija Orkić).

3 On-line učenje v šolski knjižnici (Ružica Rebrović-Habek in Dario Jurić).

4 Digitalna obdelava naslovov s pomočjo Web 2.0 orodij (Dejana Kurtović).

5 Medijska pismenost z vidika kritičnega mišljenja in osebnih izkušenj (Ivana Ostrički).

6 Razvijanje veščin medijske pismenosti v primerih oglaševanja (Draženka Stančić in Robert Posavec)

7 Pornografija duha – manipulacija : kritičen odnos, zdrav razum (Ivica Nikić in Hrvoje Mesić)

8 Ponton pod maskami (Ksenija Kesegi Krstin in Alta Pavin Banović)

9 Od fotografije do YouTube-a - ustvarjanje vizualnih medijskih sporočil (Adela Granić)

Po večerji je sledila Skupščina Hrvaškega združenja šolskih knjižničarjev s svečano podelitvijo nagrad Višnja Šeta 2015.

V petek, 17. 4. 2015, je imela predavanje v plenarnem delu Draženka Stančić, ki je predstavila obletnico šole kot priložnost za njeno promocijo v medijih in vsem ostalim javnostim.

Nato je sledilo prvo predavanje slovenske udeleženke (avtorice tega zapisa - Urše Bajda), ki sem predstavila Medijsko pismenost kot del informacijske pismenosti v debatem klubu v šolski knjižnici. Potrudila sem se, da sem uporabljala hrvaščino ter predavanje popestrila s sodelovanjem udeležencev/poslušalcev.

Sliki 5 in 6: Govorniški oder

Po odmoru za kosilo, so se v dveh delih ponovile delavnice prejšnjega dne, tako se je vsak lahko v dveh dneh udeležil vsaj štirih različnih delavnic.

Na koncu je sledila dvodnevna evalvacija ter prikaz dela posameznih delavnic.

V soboto so se zvrstili številni primeri dobrih praks tako v osnovnošolskih kot v srednješolskih knjižnicah:

- Pomen videodružine v medijskem izobraževanju osnovnošolcev (Anita Tufekčić)

- Izobraževalne slikanice kot izhodišče medijske pismenosti (Karmen Delač-Petković)
- Domače branje v sodobnih medijih (Ana Sudarević in Matija Dreven)
- Pisma pisatelju Luki Paljetku (Đurđa Ivković-Macut)
- Dokumentarna filma „Školske kronike“ in „Škola u srcu Zagorja“ (Davor Žažar)
- V iskanju temelja hrvaške pismenosti (Marija Čelan-Mijić)
- Šolski dnevi Žirke Nemirke (Ljiljana Radovečki)
- Medijska pismenost integrirana v knjižnični vsakdan (Marija Povrženić)
- Knjižničar - voditelj Comenuis projekta „Souvenirs for Europe“ (Adela Granić)

Drugi prispevek slovenske šolske prakse je bil o odličnem mednarodnem sodelovanju predsednice Sekcije za šolske knjižnice v ZBDS Mirjan Klavž Dolinar, ki je osnovala projekt Branje ne pozna meja skupaj s šolsko knjižničarko iz Siska Mirjano Čubaković.

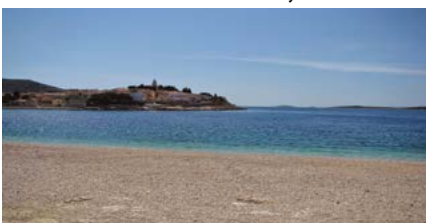
Predstavitev sta naslovlili kot: **Razvoj produktivnega nivoja medijske pismenosti s pomočjo meddržavnega projekta.**

Slika 7:

- 1914. – leto velikih izgub (Zdenka Venus Miklič)
- Josip Juraj Strossmayer in njegov čas (Zdenka Venus Miklič)
- „I dok je srca, bit će Kroacije!“ (Mira Matan)
- Muzejski portal (Danko Dujmović)

S sklepnimi nagovori organizatorice se je tako uspešno zaključila tudi letošnja poletna šola na Hrvaškem. Polne zanimivih vtisov, novih spoznanj ter znanstev in želja po sodelovanju smo se vrnile v Slovenijo.

Slika 8: Morski pozdrav!

Urša Bajda, OŠ Marjana Nemca Radeče
fotografije Romana Fekonja, OŠ Tončke Čeč Trbovlje

Letno srečanje članic Europeana Network, Madrid, 30.-31. 10. 2014

Europeana Network je skupnost strokovnjakov, ki delujejo na področju digitalne dediščine s skupnim ciljem razširjanja in omogočanja lažjega dostopa do evropske kulturne dediščine. Skupnost je ustanovila ter jo vodi Fundacija Europeana.

Letno srečanje članic Europeana Network (Mreže) je potekalo 30. in 31. oktobra 2014 v Madridu v Muzeju del Prado. Organizirala ga je Fundacija Europeana v sodelovanju s španskim Ministrstvom za izobraževanje, kulturo in šport. Letno srečanje je bilo namenjeno predvsem predstavitvi programa dela za naslednje leto ter predstavitvi dosedanjih dobrih praks.

Naj na kratko predstavim poudarke osnutka programa dela za leto 2015:

Z letom 2015 stopi v veljavo nov strateški načrt 2015-2020, s katerim bo Europeana pričela svojo tranzicijo iz portala v večstransko platformo. To pomeni, da bo namesto, da bi le ponujala dostop do digitalne kulturne dediščine na spletni strani, uporabila zunanje platforme za razširjanje vsebin s področja kulturne dediščine in pritegnitve širše javnosti k sodelovanju, kar naj bi pripomoglo k večji vidnosti vsebin Europeaninih partnerjev. Prav tako namerava počasi preiti na gostovanje v oblaku. Do sedaj je bil Europeanin glavni fokus pridobivanje vsebin, sedaj pa se bo premaknil na t.i. „ponovno uporabo“ („re-use“) obstoječih vsebin. Pri tem se bo osredotočila predvsem na 3. področja: izobraževanje, raziskovanje in turizem. Intenzivno bo delala na izboljšanju vsebine repozitorija, predvsem na pridobivanju bolj kvalitetnih fotografij z bolj popolnimi metapodatki. Prav tako se bo trudila končne uporabnike pritegniti k aktivnemu sodelovanju oziroma vključenosti preko družbenih omrežij (všeckanje, deljenje, komentiranje).

Sestanek na temo programa dela 2015

Pred samim uradnim pričetkom srečanja sem se udeležila sestanka na temo programa dela za leto 2015, na katerem so nam predstavili osnutek programa dela za leto 2015. Nato so udeležence sestanka povabili k aktivnemu sodelovanju pri pripravi oziroma dopolnjevanju programa. Pripravili so deset manjših okroglih miz z vnaprej določenimi tematikami. Vsak udeleženec je lahko izbral dve tematiki. Posamezna okrogla miza je trajala eno uro. Sama sem se udeležila okroglih miz o uporabi družbenih omrežij ter o dnevih zbiranja spominov.

Na prvi okrogli mizi so nam na hitro razložili na katerih družbenih omrežjih je Europeana prisotna (Facebook, Twitter, YouTube, Google+, Pinterest), kaj se jim zdi pomembno pri prisotnosti na družbenih omrežjih (s poudarkom na Facebooku) ter kaj spremljajo pri statistiki na Facebooku. Zanimalo jih je, kaj se nam zdi pomembno spremljati na Facebooku in zakaj - ali se nam zdi pomembno osredotočiti na vidljivost ali na vključenost (komentiranje, deljenje).

Strinjali smo se, da je pomembnejša vključenost.

Poudarki:

- 1) Največjo pozornost posvečajo objavi zanimivih kvalitativnih fotografij. To se jim zdi ključnega pomena.
- 2) Predstavili so nam primer objave fotografije na Pinterestu, ki je dosegla nepričakovano veliko število ogledov ter pritegnila pozornost medijev (Thirties Nose Jobs 1936). Očitno je prisotnost na Pinterestu pomembna, prav tako pa je pomembno, da so objave za uporabnike zanimive.
- 3) Pri objavah na Facebooku se držijo 3 pravil: čim manj spremnega teksta, vključevanje povezav, izdelava galerij.
- 4) Zbirke so veliko bolj obiskane na družbenih omrežjih kot na sami spletni strani Europeane. Zato je prisotnost na družbenih omrežjih ključnega pomena za promocijo vsebin.

Na drugi okrogli mizi je beseda tekla o izkušnjah z organizacijo dni zbiranja spominov. Najprej sta moderatorja predstavila potek projekta na evropski ravni, nato pa je vsak od udeležencev imel možnost predstaviti svoje izkušnje ter težave, s katerimi se pri svojem delu srečuje.

Poudarki:

- 1) V lokalnem okolju se je treba obrniti na t.i. ključne osebe. To so osebe, ki bodo ljudi dosegle za nas. Pri vsaki akciji moramo tako dobro premisliti, kdo so tiste ključne osebe, ki bi nam lahko pomagale doseči našo ciljno publiko.
- 2) V manjšem lokalnem okolju, kjer se ljudje med seboj poznajo, lahko knjižnice zbiranje spominov organizirajo tako, da se vnaprej dogovorijo za termin srečanja, le-to pa poteka v bolj neformalni obliki, kot nekakšno prijetno druženje ob kavi in piškotih.

AGM 2014

Na srečanju samem so nato še enkrat predstavili program dela za leto 2015, tokrat skupaj s poudarki z okroglih miz. Predstavili so prenovljeno spletno stran EuropeanaPro, ki bo v novi podobi pričela delovati v začetku leta 2015 ter Europeana Statistics Dashboard, tj. testno stran za statistiko, na kateri agregatorji in organizacije, ki prispevajo svoje vsebine na Evropsko digitalno knjižnico dobijo statistične podatke o obisku svojih zbirk na Europeani. Prav tako so predstavili novo vodstveno strukturo ter nominirance za člane Sveta članov Mreže. Europeana se je namreč odločila za spremembo vodstvene strukture, ki naj bi bila bolj demokratična, saj članom Mreže omogoča večjo vključenost. Šest uradnikov Mreže, ki so delovali do sedaj, bodo nadomestili s 50 članskim Svetom članov (v prehodnem obdobju 25 članskim). Svet članov Mreže bo nato izvolil šest predstavnikov, ki bodo zastopali interese Mreže v Svetu Fundacije.

Velik del vsebine srečanja so zajemale predstavitve dosežanj dobrih praks. Izpostavila bom le šest najbolj zanimivih.

„Ponovna uporaba“ vsebin na področju izobraževanja (Apple)

Predstavnica podjetja Apple je predstavila primer angleške zasebne šole, kjer otroci pri učnem procesu uporabljajo Applove tablice iPad. Učitelji pripravljajo učno gradivo po metodi ponovne uporabe obstoječih vsebin s pomočjo Applovih aplikacij. Na tak način na primer pripravljajo interaktivne knjige. Po besedah ravnatelja šole, se je takšen način učenja izkazal za izjemno uspešnega.

Video posnetek »All This Can Happen«

Kot dober primer metode ponovne uporabe obstoječih vsebin smo si ogledali 50 minut dolg video posnetek z naslovom »All This Can Happen«, ki je bil narejen leta 2012 izključno iz arhivskega gradiva (najzgodnejših filmskih posnetkov ter fotografij). Avtorja posnetka sta koreografinja Siobhan Davies in režiser David Hinton. Posnetek je bil predvajan na različnih filmskih festivalih, kjer je prejel dobre kritike. Prav tako so ga vrteli v kinematografih, muzejih in galerijah. Ogledate si ga lahko na YouTube kanalu: <https://www.youtube.com/watch?v=KMOPMRJNSQ>.

Digitalne zgodbe (Art Council Norway)

Gre za spletno stran, kamor uporabniki in ustanove samostojno nalagajo vsebine (besedila, fotografije, avdio in video posnetke). Tematika je zelo široka: preprosto dediščina. Do sedaj so zbrali 4000 zgodb. Projekta posebej ne promovirajo, razen preko družbenih omrežij (Facebook). Ustanove so prepričali v sodelovanje tako, da so jim zagotovili, da bodo vsebine trajno ostale na spletu. Inicijativa za objavo na strani poteka po sistemu »od ust do ust«.

Museu.ms, Museums.eu (Semantika d.o.o.)

Na portalu Museums.si objavljajo slovenski muzeji in galerije. Od leta 2011 obstaja tudi portal Museu.ms, ki je svetovni muzejski portal, pred nekaj meseci pa je podjetje Semantika d.o.o. lansiralo tudi evropski muzejski portal Museums.eu. Ti portali ponujajo podrobne informacije o muzejih in galerijah, njihovih zbirkah in predmetih, razstavah in dogodkih ter objavah z družbenih omrežij. Semantika d.o.o. ponuja tudi mobilne aplikacije, v katerih so dostopni podatki s spleta. Uporabnikom mobilnih naprav ponujajo mobilni Museu.ms v treh jezikih, slovenski muzeji in galerije pa so predstavljeni tudi v mobilnih aplikacijah Museums.si. V mobilnih trgovinah lahko že najdete aplikacije za iPhone, iPad in Windows Phone 7, v pripravi pa sta tudi aplikaciji za Windows 8 in Android.

Projekt Heritage Here (Norwegian Arts Council)

Heritage Here je norveški nacionalni projekt, s katerim se Norvežani trudijo izboljšati dostop do informacij s področja naravne in kulturne dediščine s pomočjo pametnih telefonov in tabličnih računalnikov. Z geolociranjem uporabnik pridobi informacije o kulturni in naravni dediščini kraja, kjer se v tistem trenutku nahaja.

Vsa digitalna infrastruktura, ki je nastala v okviru projekta, ter vsi pridobljeni podatki so odprti za javnost, kar pomeni, da jih lahko uporabi kdorkoli na kakršen koli način.

Heritage in motion Awards

Heritage in motion je letni multimedijski natečaj za ustvarjalce filmov, igrice, spletnih aplikacij ter spletnih strani na temo, povezano z evropsko kulturno in naravno dediščino. Nagrajujejo najboljše ter najbolj inovativne multimedijske dosežke in produkte, narejene z namenom, da pritegnejo pozornost širše javnosti na pomen evropske kulturne in naravne dediščine. <http://heritageinmotion.eu/>

Leta 2014 je natečaj potekal prvič in sicer v Glasgowu. Zmagal je projekt Bologna: City of Water. Gre za multimedijsko instalacijo v eni od razstavnih sob Muzeja zgodovine v Bologni. Instalacija prikazuje rekonstrukcijo kanala reke, ki teče pod mestom in sicer z interaktivno multimedijsko projekcijo na tleh ter serijo video posnetkov na holografskih zaslonih. Več informacij o instalaciji boste našli na povezavi: <http://heritageinmotion.eu/project/bologna-city-of-water/>. Prijave za drugi natečaj so zbirali do 15. januarja 2015, podelitev nagrad pa bo v začetku maja v Bresci v Italiji.

Anja Frković Tršan,
Mestna knjižnica Ljubljana

Tkanje strokovnih vezi s hrvaškimi knjižničarji (Reka, 13. 4. 2015)

Na povabilo [Knjižničarskega društva Reka](#) smo se 13. aprila 2015 predstavnice Zveze bibliotekarskih društev Slovenije oziroma Društva bibliotekarjev Maribor udeležile srečanja s hrvaškimi kolegi, ki je potekalo v razstavnem prostoru Univerzitetne knjižnice Reka. Namen srečanja je bil spregovoriti o vlogi in pomenu strokovnih združenj tako za posameznika kot stroko, ter načrtovati okvire bodočega sodelovanja med reškim in mariborskim društvom.

Slika 1: Marija Šegota-Novak pozdravlja udeležence srečanja na Reki

Knjižničarsko društvo Reka je bilo ustanovljeno leta 1950 in najprej delovalo kot poverjeništvo in kasneje podružnica Društva bibliotekarjev Hrvaške. Po reorganizaciji slednjega, sredi osemdesetih let prejšnjega stoletja, postane samostojno društvo, član Hrvaškega knjižničarskega društva.

Deluje na področju Primorsko-goranske županije, ki zajema področje mesta Reka, severnovzhodni del istrskega polotoka, Kvarnerske otoke, Hrvaško primorje in Gorski kotar. Glavno mesto županije je Reka. Na zadnji skupščini društva, 10. septembra 2014, so bili udeleženci veseli podatka, da se je v zadnjem obdobju članstvo povečalo, saj so beležili 84 članov. Predsednica društva je Marija Šegota-Novak in podpredsednica Ivana Vladilo.

Knjižničarsko društvo Reka je strokovno združenje, v katerem se povezujejo knjižnični delavci kot fizične osebe, in kot člani pravne osebe organizacije katerih dejavnost je povezana s knjižničarsko stroko. Društvo ima tudi častne člane. Sedež društva je v Univerzitetni knjižnici Reka. Njegova dejavnost je usmerjena na spodbujanje razvoja knjižnične dejavnosti, zastopanje interesov strokovnih delavcev knjižnic, sodelovanje v postopkih priprave predpisov s področja knjižničarstva, spodbujanje sodelovanja z združenji s sorodnih področij dejavnosti, organizacija oblik permanentnega izobraževanja knjižničarjev, spodbujanje strokovnega in znanstvenega dela knjižničarjev, podeljevanje stanovskih nagrad zaslužnim članom društva, izdajanje strokovnih publikacij ter sodelovanje v oblikovanju in izvajanju politik na področju knjižničarstva. Organi društva so: skupščina, upravni odbor, predsednik in podpredsednik ter nadzorni odbor. Njegovo strokovno delo se izvaja v sekcijah in komisijah, ki jih koordinira upravni odbor. Posebej bi izpostavili strokovno revijo Knjižničar/ka: časopis Knjižničarskega društva Rijeka, ki izhaja od leta 2009, od leta 2012 v elektronski obliki (dostopna na naslovu: <http://kdr.hr/casopis/casopis-2/>). Revija je sicer zasnovana kot društveno glasilo, a je tudi prostor za objavljanje teoretičnih prispevkov s področja knjižničarstva. V njej najdemo prispevek o delu knjižnic in knjižničarjev Primorsko-goranske županije in tudi drugih področij Hrvaške, predstavlja novosti v stroki in knjižnicah, objavlja poročila o strokovnih srečanjih in drugih oblikah permanentnega izobraževanja knjižničarjev ter o dejavnosti društva, predstavlja člane, ki so prejeli različne nagrade oziroma priznanja, odziva pa se tudi na aktualna dogajanja v hrvaškem knjižničarstvu.

Slika 2: Slovenske gostje srečanja – S. Fras Popović, M. Ambrožič in B. Kerec

Na srečanju smo prvi del programa namenili predavanjem (dr. Melita Ambrožič: *Knjižničarske udruge – pokretačka snaga stručnog razvoja knjižnica i knjižničara*; mag. Sabina Fras Popović; *ZBuDiSe!*)

Slika 3: Udeleženci srečanja

Glavne programske usmeritve Zveze bibliotekarskih društev Slovenije za obdobje 2015–2017; mag. Branka Kerec: *Društvo bibliotekarjev Maribor – glavne usmeritve delovanja*), nato je sledil pogovor o trenutnem položaju knjižnic, ki se tudi na Hrvaškem srečujejo z materialnimi in kadrovskimi omejitvami, vrednotenju in zagovorništvu dejavnosti knjižnic ter uspešnih projektih na tem področju, in o vplivu strokovnih združenj v obeh državah na sprejemanje odločitev in zakonodaje, ki vpliva na položaj knjižnic in knjižničarjev. Udeleženci srečanja so izrazili željo po tesnejših stikih s slovenskimi kolegi in pozdravili idejo o organizaciji strokovne ekskurzije v Slovenijo v tem ali naslednjem letu.

Melita Ambrožič,
Narodna in univerzitetna knjižnica

Bibliopedagoška šola 2015

Tudi v letu 2015, kljub splošnemu krčenju namenskih sredstev za izobraževanje pedagoških delavcev v vzgoji in izobraževanju, je Romana Fekonja (svetovalka za knjižnično dejavnost Zavoda RS za šolstvo), uspela organizirati in izpeljati Bibliopedagoško šolo. Pomembna novost tega leta je bila drugačna izvedba oz. krajše časovno obdobje izvedbe. Obe izpeljavi seminarja sta potekali zgolj dva dneva in sicer prva izvedba od 19. 3. do 20. 3. 2015 v Strunjanu ter druga izvedba od 26. 3. do 27. 3. 2015 v Zrečah.

Šolski knjižničarji so se na seminar prijavljali preko Zavodovega kataloga nadaljnega izobraževanja in usposabljanja za šolsko leto 2014/2015 ali s spletno prijavo preko Kataloga programov nadaljnega izobraževanja in usposabljanja strokovnih delavcev v vzgoji in izobraževanju (na tem spletnem mestu so po končanem seminarju tudi oddali evalvacijo). Kotizacija za dvodnevni seminar je znašala 59,91€.

Uvod je pripravila Romana Fekonja in prisotne seznanila z novostmi ter pomembnejšimi informacijami. Nato je bilo na vrsti prvo predavanje dr. Vlaste Zabukovec o komunikaciji v šolski knjižnici.

Predstavila je funkcionalno teorijo komunikacije, stile komunikacije ter opredelitve verbalne kot tudi neverbalne komunikacije. Z udeleženci je izvedla tudi delavniški del, kjer so pari sodelovali v dveh preizkusih dajanja in sprejemanja navodil z enostransko komunikacijo ter dvostransko komunikacijo brez očesnega stika. Rezultati delavnice so bili zanimivi izdelki, katere so udeleženci skupaj s predavateljico tudi evalvirali. Drugi del predavanj je predavateljica namenila obravnavi stresa, kazalcem in obravnavi stresa ter odzivanju na stres.

Predavanje v popoldanskem delu sta izvedla Romana Fekonja in Gregor Škrli, ki sta predstavila dokumentacijo v knjižnici. S pomočjo priročnika Posodobitev pouka v osnovnošolski praksi: knjižnično informacijsko znanje¹, ki zajema tudi teoretične in praktične primere šolske dokumentacije, sta predstavila zakonske okvirje ter primere posameznih dokumentov za delo v šolski knjižnici (letni delovni načrt, nabavno politiko, knjižnični red ...). Udeleženi so v sklopu delavnic izdelali in predstavili poti knjige do bralca na primerih svojih izkušenj oziroma svojih šolskih knjižnic.

Naslednji dan je dr. Milena Kerndl predstavila uporabnost aktivnih metod pouka in sodelovalnega pouka pri knjižničarjevem delu (pri izvajanju oblik dejavnosti, pouka ...). Veliko vlogo so imeli udeleženci sami, saj je bilo potrebne ga dosti samostojnega in skupinskega dela. Prejeli so učne liste s pomočjo katerih so reševali naloge, sodelovali v različnih tehnikah razmišljanja v pedagoškem procesu. Zadnja predavateljica, dr. Inge Breznik, je prikazala spodbudno učno okolje z mnogo praktičnimi in uporabnimi primeri. Skozi njeno predavanje so se vrstili teoretični napotki, ki so jih udeleženci sprotno izvedli v praksi.

Letošnji sklopi predavanj so prinesli nove seznanitve ter praktične in uporabne metode, tehnike za delo v šolski knjižnici. Uspešno je bilo tudi povezovanje teorije s prakso, saj so udeleženci na sklepnem delu zaključili svoje refleksije ter organizatoriki sporočili, da dodatno izobraževanje, pridobljena znanja in izmenjane izkušnje, prinesejo dodano vrednost šoli in šolski knjižnici.

Gregor Škrli,
Osnovna šola Prule, Ljubljana

¹ Priročnik je dostopen na: <http://www.zrss.si/digitalnknjiznica/pos-pouka-os-KIZ/>.

Seminar o praktičnih vidikih objavljanja v odprtem dostopu v Sloveniji

V organizaciji Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport in treh knjižnic - Narodne in univerzitetne knjižnice, Centralne tehniške knjižnice Univerze v Ljubljani in Univerzitetne knjižnice Maribor - je 20. maja 2015 potekal dogodek z naslovom Praktični vidiki objavljanja v odprtem dostopu, ki ga je spremljalo kakih 120 udeležencev. Del seminarja - objavljen je tudi na spletu, je potekal preko videokonference. Namen organizatorjev je bil raziskovalce in knjižničarje seznaniti o najnovejših in praktičnih vprašanjih odprtega dostopa.

Slika 1: Udeleženci konference

Udeležence je pozdravil mag. Urban Krajcar, generalni direktor Direktorata za znanost, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport.

Na kratko je povzel razvoj odprtega dostopa v Evropski uniji in napovedal javno razpravo o osnutku dokumenta o odprtem dostopu v Sloveniji, ki se je začela dan pred seminarjem http://www.mizs.gov.si/si/delovna_podrocja/direktorat_za_znanost/sektor_za_znanost/dogodki_in_obvestila/javna_razprava_o_osnutku_dokumenta_odprti_dostop_v_sloveniji_2015_2020_nacela_in_dolocila_glede_odprtega_dostopa_do_znanstvenih_objav_ter_raziskovalnih_podatkov_v_sloveniji_v_obdobju_2015_2020/.

Uvodna predavateljca Maja Vihar in Miro Pušnik, Centralna tehniška knjižnica univerze v Ljubljani, sta predstavila bistvo odprtega dostopa, vključno s politikami v evropskem raziskovalnem prostoru, infrastrukture in stališča založnikov.

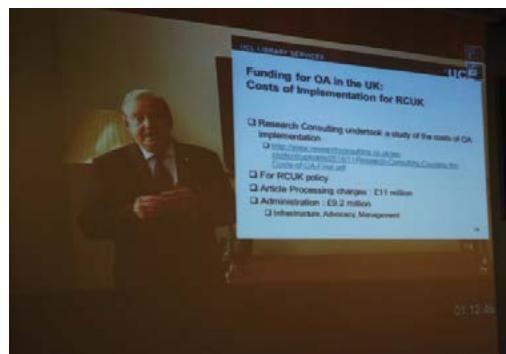

Slika 2: Uvodno predavanje

Tuji predavatelji so na seminarju sodelovali preko videokonference ali s posnetimi predstavitvami.

Thomas Margoni iz Univerze Amsterdam je najprej predstavil avtorske pravice in licence Creative Commons, nato je razložil Javno licenco Creative Commons, njen razvoj od različice 3.0 do 4.0, kot tudi njene glavne značilnosti za odprt dostop do znanstvenih publikacij, raziskovalnih podatkov in podatkovnih baz.

Paul Ayris, University College London, je podal pregled izzivov odprtega dostopa in možnosti do leta 2015 z vidika Združenega kraljestva, kot nacionalne politike odprtega dostopa in financiranja odprtega dostopa v Združenem kraljestvu (vire financiranja, stroške zelenega / zlatega odprtega dostopa in dvojnega zajemanja). Predstavil je dejavnosti University College London na področju odprtega dostopa (UCL Discovery, UCL Press, postopke v odprtem dostopu, zavzemanje za odprt dostop).

Slika 3: Videokonferenca

Elco Feerwerda, OAPEN Foundation, je predstavil odprt dostop do monografij humanističnih in družbenih ved (rezultate raziskav v HSS, klasične monografije, stališča avtorjev, pregled modelov odprtega dostopa, založniške in poslovne modele).

OAPEN je na voljo za pomoč pri izdajanju monografij odprtega dostopa in deluje kot knjižnica. Njegova predstavitev je kratek vodič po objavljanju knjig v odprtem dostopu.

Margo Bargheer, Univerza Goettingen, je predstavila praktične izkušnje glede zagotavljanja odprtega dostopa raziskovalcem, znanstvenikom in fakultetam Univerze v Goettingenu. Oddelek za elektronsko založništvo zagotavlja podporo zlatemu odprtemu dostopu (upravlja sklad), z Goettingen University Press pomaga z založniškimi storitvami, nudi podporo zelenemu odprtemu dostopu, svetuje in poučuje.

Mirjam Kotar, Nataša Godec, Borut Kirar in Janez Jug (Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede): Podpora Osrednje družboslovne knjižnice avtorjem v labirintih odprtega objavljanja. Predstavili so storitve knjižnice, namenjene tistim raziskovalcem, ki potrebujejo podporo za odprt dostop. Knjižnica mora razumeti zahteve in pričakovanja zainteresiranih strani (avtorji, financerji, založniki, javnost) in razviti ustrezne storitve za odprt dostop.

Slika 4: Predavanje

Janez Štebe, Arhiv družboslovnih podatkov, FDV, je predstavil ravnanje z raziskovalnimi podatki v fazi načrtovanja in ustvarjanja ter izkušnje Arhiva <http://www.adp.fdv.uni-lj.si/>.

Slika 5: Janez Štebe iz Arhiva družboslovnih podatkov

Dunja Legat in Bernarda Korez (Univerzitetna knjižnica Maribor) sta predstavili vlogo knjižničarjev pri podpori odprtemu dostopu do znanstvenih publikacij. Knjižnica lahko deluje kot informacijska točka, nudi podporo za zbiranje in hranjenje elektronskih del v repozitoriju, ozavešča o odprtem dostopu in tudi izobražuje zainteresirane strani.

Slika 6: Predavanje

Mojca Kotar, Univerzitetna služba za knjižnično dejavnost
fotografije Polona Marinšek

Obisk krajevne knjižnice Pekre in otvoritev knjižnice Selnica ob Dravi - dvajsete knjižnice v mreži Mariborske knjižnice (MK)

V petek, 15. maja 2015 sem se v deževnem vremenu odpravila na Štajersko. Najprej sem se ustavila v Pekrah, nato sem prisostvovala otvoritvi nove enote Mariborske knjižnice.

Anka Rogina (koordinatorka OOK v MK) me je najprej odpeljala na ogled krajevne knjižnice Pekre, ki so jo decembra preselili v prostore bivše trgovine. Prostori knjižnice so na ravni površini (okrog 300 m²), z enostavnim dostopom in s površino za parkiranje.

Slika 1: Knjižnica Pekre - vhod (posebnost - bankomat)

Slika 2: Prostor za najmlajše s čudovito razstavo ilustracij Tine Brinovar

V petek 15. 5. 2015 pa je Občina Selnica ob Dravi (približno 4.500 potencialnih uporabnikov) predala namenu nov, večnamenski Hram kulture Arnolda Tovornika, v sklopu katerega je tudi nova, dvajseta krajevna knjižnica v mreži Mariborske knjižnice na 400 m² površine. Z veliko občutka in simboličnih potez ga je v Dravsko dolino med Pohorje in Kozjak umestil arhitekt David Mišič. Ena stran strehe se spušča proti Kozjaku, druga proti Pohorju, v sredini pa je streha steklena in simbolizira reko Dravo. Na strehi je planirana še terasa za morebitno letno čitalnico, kakšne nočne ogledne filmov...

Slika 3: Kulturni hram Arnolda Tovornika (dostopno na <http://www.mb.sik.si/slike/struktura/selnica6.jpg>)

Slika 6: Otroška soba z lesenimi kadmami za počivanje in skrito branje, kuhinja

Slika 4: Vhod v knjižnico v nadstropju, možen dostop z dvigalom

Slika 7: Ozki prehodi med masivnimi policami in stebrom

Knjižnica s svojo opremljenostjo spominja na skandinavske knjižnice, hkrati pa oprema odraža okolje, v kateri je umeščena. Veliko je pravega lesa - od izposojevalnega pulta, polic, miz, na tla je položen itison z motivom jesenskega listja, stebri so obloženi z grobo pluto. Čudovita je čitalnica in otroška soba, motijo pa okorne knjižne police za odrasle in ozki prehodi med njimi.

Slika 5: Čitalnica (možnost projekcije, dva računalnika z dostopom do interneta...)

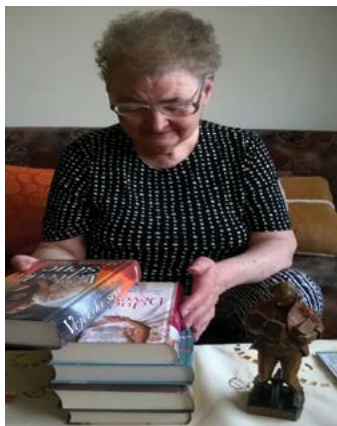
Slika 8: Nasmejana ekipa mariborskih knjižničark pred otvoritvijo - iskrene čestitke!!!

Mariborska knjižnica vabi prebivalce v novo knjižnico s sloganom: »Imate radi besede? Kaj pa zgodbe Knjige? Dobrodošli v hiši, kjer frfotajo listi in žuborijo številne zgodbe.«

Milena Bon,
koordinatorka izvajanja posebnih nalog osrednjih
območnih knjižnic, NUK/CeZaR

Knjižnica na obisku

V Koroški osrednji knjižnici dr. Franca Sušnika Ravne na Koroškem posvečamo posebno skrb uporabnikom s posebnimi potrebami, ki iz različnih razlogov ne morejo dostopati do knjižničnih storitev, ki jih ponujamo. Sem spadajo tudi starejši ljudje naše skupnosti, ki so vezani na dom.

Slika 1: Na obisku

Za storitev »Knjižnica na obisku« smo se odločili, ker je eno od osnovnih načel splošnih knjižnic načelo dostopa za vse, torej enakovredna dostopnost do knjižničnega gradiva za vse uporabnike. Brezplačna storitev je namenjena vsem tistim, ki sami ne morejo do knjižnice; invalidom, dolgotrajno bolnim, starejšim. Izvajati smo jo pričeli pred tremi leti, danes pa je vanjo vključenih devet naših članic, vse so upokojenke. Na domu jih obiskujem enkrat mesečno in jim s službenim vozilom dostavljam knjige. Nekatere izmed njih do knjižnice ne morejo zaradi starosti ali bolezni, druge pa živijo v težje dostopnih predelih naše občine. Te bralke posegajo predvsem po družboslovnih romanih, zanima jih gradivo z domoznansko tematiko, v zadnjem času pa rade prebirajo tudi poezijo slovenskih avtorjev.

Slika 2: Polne knjižne police

Veseli nas, da je naša »Knjižnica na obisku« tako zaživela, kar nam daje energijo za nove projekte. Še naprej se bomo trudili, da bi bile dejavnosti, ki jih izvajamo, raznolike in primerne za vse člane naše skupnosti. V knjižnici nameravamo tudi v bodoče razvijati in nadgrajevati storitve za uporabnike s posebnimi potrebami. Želimo ostati odprti tudi za starejše, naš cilj je možnost dostopa do informacij za tiste, ki jih zaradi določenih omejitev še toliko bolj potrebujejo in da bi bilo ljudem v družbi s knjigami še naprej prijetno.

Katja Čop,
Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika

Suhodolčan Dolenc Marija

(roj. 14. 3. 1929 na Prevaljah; umrla: 12. 4. 2015 v Slovenj Gradcu).

Drugo aprilsko nedeljo se je tiho poslovila Marija Suhodolčan Dolenc. Ob novici smo obnemeli, saj smo se še nekaj dni prej slišali in kot vedno, je gospa Marija sporočila nove podatke za bibliografijo sina Primoža. Bila je to priložnost tudi za kratek klepet o dogajanju v knjižnici in kraju. Gospa Marija je s svojim neverjetnim spominom bila nepogrešljiv informacijski vir našega domoznanskega oddelka in za njo ostaja velika praznina med koroškimi bibliotekarji.

Po osnovni šoli na Prevaljah in glavni (meščanski) šoli v Pliberku je obiskovala gimnazijo na Ravnah na Koroškem in leta 1949 maturirala v prvi generaciji ravenskih maturantov. V istem letu se je na povabilo dr. Franca Sušnika zaposlila v tedanji študijski knjižnici na Ravnah in tu ostala vse do upokojitve. Pri svojem poklicnem delu se je ukvarjala tudi s sestavljanjem bibliografij, ki so pregleden popis koroške pisne kulturne dediščine. Bila je aktivna tudi na kulturnem področju, saj je sodelovala pri gledališki skupini v obeh kulturno-umetniških društvih na Ravnah in Prevaljah. Bila je članica sveta krajevne skupnosti, predsednica komisije za socialna vprašanja in članica knjižničnega odbora na Prevaljah. Zbirala je narodno blago, domače jezikovno in narodopisno gradivo. Za svoje delo je prejela številna priznanja: Čopova diploma Društva bibliotekarjev Slovenije (1975), srebrna plaketa Prežihovega Voranca Kulturne skupnosti Ravne na Koroškem (1981), zlata plaketa Prežihovega Voranca (1984), listina Svobodi in miru Skupščine občine Ravne (1985), družbeno priznanje Občinske raziskovalne skupnosti Ravne na Koroškem (1985), priznanja Planinskega društva Prevalje (1993, 1999, 2005), srebrno Sušnikovo priznanje Občine Prevalje za življenjsko delo na področju bibliotekarstva (2000), nagrada Občine Prevalje za dolgoletno ustvarjalno delo na področju kulture in domoznanstva (2005). Marija svojega poklicnega dela ni ločila od privatnega in je ves čas vse do svoje smrti sodelovala s sokrajanko Greto Jukič, nazadnje pri bibliografiji Blaža Mavrela, ki je izšla februarja 2015. Skupaj sta 2005 izdali Biografski leksikon občine Prevalje. Podpisana je tudi kot urednica publikacij Pesem in jeklo (2007); Izpod Brinjeve gore v Slovenj Gradec (2009); Anton Oliban: narodni buditelj, kulturni delavec, prijatelj Prešernov (2010).

Številne prispevke in bibliografije je objavljala v raznih časopisih (predvsem Koroškem fužinarju in Vestniku koroških partizanov), zbornikih in jubilejnih publikacijah društev na Koroškem. Veliko je bibliografij v listkovni obliki v domoznanskem oddelku Koroške osrednje knjižnice Ravne in tudi v strojepisni obliki.

Spoštovano sodelavko in strokovnjakinjo bomo ohranili v spoštljivem in trajnem spominu.

Irena Oder,
Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika

Sončnica na rami - nagrade in priznanja za spodbujanje veselja do branja

Kulturno umetniško društvo Sodobnost International je razpisalo nagrado za pedagoške delavce, knjižničarje in vse tiste, ki se ukvarjajo s spodbujanjem branja med otroki in najstniki. Kot je zapisano v pravilniku, je namen nagrade nagrajevanje truda in prizadevanj na področju spodbujanja veselja do branja, spodbujanje branja med otroki in najstniki ter ozaveščanje splošne javnosti o pomembnosti branja kakovostne literature. Med prispelimi prijavitelji je strokovna žirija izbrala tri nominirane. Letos so nagrado in dve priznanji podelili prvič. Dogodek se je odvil v četrtek, 7. maja, 2015, v Knjižnici Prežihov Voranc, enoti Mestne knjižnice Ljubljana. Popestrili so ga z interpretacijami indijskega pesnika Rabindranatha Tagoreja in koncertom belgijskega violinista Hansa Vermeerscha.

Nagrado sončnica na rami je prejela Nataša Litrop, šolska knjižničarka na Osnovni šoli Franceta Prešerna, Črenšovci.

Slika 1: Mateja Drnovšek, prejemnica priznanja (prva z leve)

Priznanji sončnica na rami sta prejeli Mateja Drnovšek (šolska knjižničarka na Osnovni šoli Polje, Ljubljana) in Majda Ilc Hussein (šolska knjižničarka Osnovna šola Martina Krpana, Ljubljana).

Iskrene čestitke kolegicam!

Gregor Škrli,
Osnovna šola Prule

Praznik knjige v soboški knjižnici

23. april- Svetovni dan knjige

23. aprila v dopoldanskem času se je začel »mini knjižni sejem« in to pred hramom kulture in učenosti-KNJIŽNICO. Potekal je do poznih popoldanskih ur, vse dokler je bilo zanimanje za knjige.

Ustavljalo se je staro in mlado, celo otroci so postali in opazovali, kaj se dogaja. Pred knjižnico so se podarjale knjige in vsak si je lahko izbral med ponujenimi. Za vsakega bi se našla vsaj ena!

In zakaj vse to dogajanje?

Praznik knjige, 23. april, je Svetovni dan knjige. Ta dan smo podarjali knjige vsem oz. vsakdo si je lahko izbral knjigo zase... Odpisane ali darovane knjige različne tematike in različnih jezikov so bile na stojnicah, v škatlah ali na kupih na razpolago vsem, željnim knjig in so vabile mimoidoče na ogled. Vse skupaj smo začinili z glasbo, da je bilo še bolj odmevno. Občasno je nastala že kar gneča, a to je bilo tisto, kar smo hoteli videti. Morda je takšnih »akcij« premalo, kajti vsaka knjiga bo nekomu koristila. Knjige so prehajale iz roke v roko. Zdi se nam, da je to delček tega, kar se mora zgoditi, da knjige še bolj krožijo in na koncu pristanejo v pravih rokah. Saj vemo, prava knjiga – pravemu človeku - ob pravem času. Ta dan so knjige resnično bežale in bile kot knjigobežnice.

Skladovnice škatel s knjigami so se čisto zmanjšale, stojnice so se izpraznile, a obiskovalci so še kar prihajali. To sliko je bilo lepo videti. Še je zanimanje za knjige, še smo knjigoljubi.

Prazničen dan se je prevesil v večer, vsak je našel na »sejmu knjig« nekaj zase, pa četudi so nekateri mimoidoči samo brskali in listali po knjigah. Mogoče se bodo čez nekaj časa vrnili v knjižnico in postali ČLANI. Vsakega novega bomo veselili.

Knjige imajo svojo moč. Bertold Brecht je zapisal:« Knjiga je orožje, vzemi jo v roke.»

V soboški knjižnici »sejem bil je živ« (seveda knjižni).

Gabrijela Sečkar,
Pokrajinska in študijska knjižnica Murska Sobota

Tatovi trupel ali le obupani učenjaki?

Dnevnik, 17. 4. 2015, leto 65, št. 90, str. 15 (Maja Šučur)

V Narodni in univerzitetni knjižnici so odprli razstavo Ko mrtvi žive uče – anatomija skozi čas. Posvečena je petstoti obletnici rojstva začetnika znanstvene anatomije Andreasa Vesaliusa, a ne ponuja le vpogleda v znanstvenikovo življenje, temveč tudi v zgodovino spoznavanja človeškega telesa. Skozi knjižno gradivo in tematske prikaze iz zbirke NUK, Semeniške knjižnice in knjižnic medicinske fakultete je mogoče spoznati razvoj anatomije od prvih poskusov raziskovanja človeškega telesa pa vse do 20. Stoletja – in to ne zgolj v znanosti, temveč tudi v umetnosti. Razstava bo za obiskovalce odprta vse do konca avgusta.

Kaj knjigo naredi kultno?

Večer, 18. 4. 2014, leto 71, št. 91, str. 23 (Jerneja Ferlež, Borut Gombač)

Osrednja tema letošnjih 18. Slovenskih dnevov knjige v Mariboru kultne, trendovske in prepovedane knjige. Odprtje festivala, ki je vsako leto v Univerzitetni knjižnici Maribor, tradicionalno spremljata razstavi na vodilno temo v Knjižnem in Likovnem razstavišču knjižnice. Po tem, kaj je komu kultno in zakaj, ne glede na žanr, so povprašali kar uporabnike. In kaj naredi knjigo kultno? Izkazalo se je, da je po eni strani ključni osebni kriterij kulturnosti nekakšna dolgotrajna bližina med izbrano knjigo in njenim fasciniranim bralcem, po drugi strani pa je še izrazitejši element njena vplivnost – bodisi na posameznika bodisi na skupino. Kulturna knjiga je torej mnogo več kot le dobra knjiga – je nekaj, s čimer se oblikuje identiteta posameznika ali miselno zaledje skupin.

Se bodo knjižnice poslovile od e-knjig?

Delo, 8. 6. 2015, leto 57, št. 131, str. 3 (Peter Rak)

Si bo mogoče elektronske knjige v slovenskih splošnih knjižnicah v sistemu Biblos izposojati le še do oktobra? Po ustavljenem razpisu ministrstva za kulturo za izbor izvajalca informacijske podpore oddaljenemu dostopu do e-knjig se to prav lahko zgodi, druga možnost je enormno, kar trikratno povečanje članarine, kar pa seveda ne pride v poštev. Prvi razlog za ustavitev razpisa je premajhno število prispelih prijav, drugi pa domnevno »prenagljene in z dejstvi nepodkrepljene vnaprejšnje negativne medijske obravnave«. Založba Beletrina naj bi bila namreč na podlagi že vnaprej vzpostavljenega sistema in lobiranja vnaprejšnja favoritinja, ki bi za podporo portalu Biblos od ministrstva vsako leto dobila sedemdeset tisoč evrov. Ker teh sredstev ne bo, direktor in urednik Mitja Čander napoveduje, da bodo prisiljeni z letošnjim septembrom postopoma ugašati sistem.

Razvoj tehnologije za slepe

Delo, 28. 5. 2015, leto 57, št. 122, str. 10 (Andreja Žibret)

Tehnični pripomočki so v vsakdanjem življenju slepih in slabovidnih izredno pomembni, od preproste bele palice do vrhunskih tehnologij, ki jim omogočajo delati in biti tam, kjer pred leti še niso mogli biti. Strokovni simpozij v Knjižnici Minke Skaberne je v živo spremljalo 676 ljudi. Med tehnologijami so predstavili sisteme govorne sinteze, digitalno zvočno knjigo Daisy, navigacijo Alice ter inovativno igro flip the dice, igro s kockami, ki slepim pomaga spoznavati delo z zasloni na dotik. Vodja projekta Tilen Škraba je še posebej poudaril, da bi morale vsako podjetje, medij in organizacija razmišljati o prilagoditvah spletnih strani. Zaradi majhnosti slovenskega trga pa bi morala pri tem nujno pomagati država in ustrezno urediti sistemske rešitve.

Nova sezona bralnih dogodivščin na prostem

Delo, 28. 5. 2015, leto 57, št. 122, str. 10 (Mojca Zabukovec)

V dobrem desetletju brezplačnega branja na proste je Knjižnica pod krošnjami postala eden bolj priljubljenih projektov pri širjenju bralne kulture. V svojem enajstem letu bo gostovala že v devetih slovenskih mestih in na avstrijskem Koroškem. V Ljubljani bo čez poletje na voljo osem bralnih otokov, med izbranimi knjigami, časopisi in revijami pa so zastopane vse zvrsti in mnogi formati. V najbolj znano enoto pod krošnjami, pri tivolskem parku, ki jo obišče celo dvesto ljudi na dan, se bodo bralci tudi letos lahko umaknili, če bo slabo vreme, prav tako pa bodo tam na voljo elektronske knjige. Vodnikova domačija pa bo prva stalna, zimsko-letna lokacija, ki bo zaradi košatih krošenj ustanovitev uradovala ne glede na vreme, dan ali mesec.

Izbrala in priredila Nataša Logar Andič,
Narodna in univerzitetna knjižnica

ZVEZA BIBLIOTEKARSKIH DRUŠTEV
SLOVENIJE

Na podlagi Pravilnika o podeljevanju Čopovih diplom, Čopovih priznanj in Čopovih plaket (v nadaljevanju Pravilnik), sprejetega na občnem zboru Zveze bibliotekarskih društev Slovenije (v nadaljevanju Zveza), dne 13. maja 2014, objavlja Komisija za Čopove diplome, Čopova priznanja in Čopove plakete naslednji

RAZPIS ZA PODELITEV ČOPOVIH DIPLOM, ČOPOVIH PRIZNANJ IN ČOPOVIH PLAKET V LETU 2015

Čopove diplome, Čopova priznanja in Čopove plakete so najvišje državne nagrade za izjemne uspehe na področju knjižničarstva, ki so širšega družbenega pomena in prispevajo k napredku knjižničarske stroke.

Čopova diploma se podeli za izredno pomembno življenjsko delo na področju knjižničarstva, ki je širšega pomena in prispeva k ugledu in napredku knjižničarske stroke. Čopove diplome se podeljujejo posameznikom, ki so člani rednih ali pridruženih članov Zveze.

Čopovo priznanje se podeli za enkratne dosežke, ki so plod izvirnih strokovnih pristopov ali za posebne zasluge pri popularizaciji knjižničarstva, krepitvi ugleda knjižničarjev, knjižnic in knjižničarske stroke v javnosti ter za zasluge pri razvoju knjižnične dejavnosti. Čopova priznanja se podeljujejo posameznikom, ki so člani rednih članov Zveze, rednim članom Zveze ter pridruženim članom Zveze.

Čopova plaketa se podeli organizacijam, ki podpirajo delovanje Zveze in njenih članov oziroma imajo posebne zasluge za popularizacijo in napredek knjižničarske stroke (sponzorjem, donatorjem, društvom, ustanovam ipd.).

Čopovo diplomu lahko posameznik prejme le enkrat, Čopovo priznanje in Čopovo plaketo pa lahko posameznik ali organizacija prejmeta tudi večkrat.

Kandidate za Čopovo diplomu, Čopovo priznanje in Čopovo plaketo lahko Komisiji za Čopove diplome, Čopova priznanja in Čopove plakete predlagajo redni in pridruženi člani Zveze, knjižnice ter druge organizacije s področja knjižničarstva. Kandidate lahko predlaga tudi strokovni odbor Zveze.

Kandidati za prejem Čopove diplome morajo izpolnjevati najmanj dva od naslednjih kriterijev:

- prispevek kandidata h krepitvi profesionalne zavesti knjižničarjev ter družbenega položaja in ugleda knjižničarjev, knjižnic in knjižničarske stroke, ki se izkazuje z njegovim aktivnim delovanjem v Zvezi bibliotekarskih društev Slovenije, njenih rednih ali pridruženih članih oziroma drugih organizacijah s področja knjižnične dejavnosti v Sloveniji in tujini;
- prispevek kandidata k razvoju bibliotekarske znanosti, ki se izkazuje z njegovimi dosežki na področju znanstvenoraziskovalne dejavnosti in objavljanja strokovnih in znanstvenih prispevkov;
- prispevek kandidata k razvoju strokovne usposobljenosti knjižničarjev in informacijske pismenosti prebivalstva, ki se izkazuje z njegovim sodelovanjem v izobraževanju knjižničarjev in uporabnikov knjižnic;
- prispevek kandidata k razvoju in afirmaciji knjižnic, ki se izkazuje z njegovim uspešnim delom na področju vodenja in razvoja knjižnice oziroma knjižničnih storitev ter njihove promocije v lokalnem in širšem okolju;
- prispevek kandidata k razvoju knjižničnega sistema in knjižničnih mrež, ki se izkazuje z njegovim sodelovanjem pri pripravi strokovnih osnov za razvoj sistema in mrež ter spodbujanjem partnerstev in povezovanja na državni ali mednarodni ravni.

Predlogi za podelitev Čopove diplome morajo izkazati delo in dosežke predlaganega nagrajenca v daljšem časovnem obdobju. V opredelitvi predlogov in pri upoštevanju kriterijev za izbor nagrajenca morajo posamezne aktivnosti zajemati najmanj 15 letno obdobje dejavnosti predlaganega kandidata.

Predlagatelj poda predlog kandidata za nagrado na obrazcu, ki je priloga tega razpisa.

Kandidati za prejem Čopovega priznanja morajo izpolnjevati najmanj dva od naslednjih kriterijev:

- prispevek kandidata h krepitvi položaja in k spodbujanju razvoja knjižnic, ki se izkazuje z doseganjem vidnih strokovnih dosežkov na področju organizacije, vodenja in evalvacije knjižnice ter njene promocije v lokalnem in širšem okolju;
- prispevek kandidata k razvoju knjižnične dejavnosti, ki se izkazuje z uvajanjem inovacij in izboljšav v delovno okolje, delovne postopke in delovne procese knjižnice;
- prispevek kandidata k razvoju knjižničnih storitev, ki se izkazuje z razvijanjem in uvajanjem učinkovitih in uporabnih prijaznih storitev ter zagotavljanjem pogojev za njihovo uporabo;
- prispevek kandidata k dvigu informacijske pismenosti prebivalstva, ki se izkazuje z uvajanjem sodobnih oblik in načinov informacijskega opismenjevanja;
- prispevek kandidata h krepitvi sodelovanja in povezovanja zaposlenih v knjižničarstvu, ki se izkazuje z organizacijo in izvedbo skupnih projektov, strokovnih srečanj;
- prispevek kandidata h krepitvi položaja knjižničarjev, ki se izkazuje z aktivnim zastopanjem družbenih in profesionalnih interesov zaposlenih v knjižničarstvu v lokalnem in širšem okolju ter zavzemanjem za njihovo profesionalno integriteto.

Predlog za podelitev nagrade mora izkazati dejavnost in dosežke predlaganega nagrajenca v časovnem obdobju najmanj zadnjih petih let pred objavo razpisa.

Predlagatelj poda predlog kandidata za nagrado na obrazcu, ki je priloga tega razpisa.

Kandidati za prejem Čopove plakete morajo izpolnjevati najmanj dva od naslednjih kriterijev:

- prispevek k razvoju knjižnične dejavnosti, ki se izkazuje z uvajanjem inovacij in izboljšav v delovno okolje, delovne postopke in delovne procese knjižnice v sodelovanju s knjižnicami;
- podpora prizadevanjem k razvoju knjižničnih storitev, ki se izkazuje z razvijanjem in uvajanjem učinkovitih in uporabnih prijaznih storitev ter zagotavljanjem pogojev za njihovo uporabo v sodelovanju s knjižnicami;
- prispevek k dvigu informacijske pismenosti prebivalstva, ki se izkazuje z uvajanjem sodobnih oblik in načinov informacijskega opismenjevanja;
- prispevek h krepitvi sodelovanja in povezovanja zaposlenih v knjižničarstvu, ki se izkazuje z organizacijo in izvedbo skupnih akcij,
- večletno sponzoriranje (najmanj 2 leti) delovanja Zveze ali njenih posameznih akcij.
- donatorstvo (najmanj 2 leti).

Predlogi za podelitev Čopove plakete morajo izkazati prispevek predlaganega nagrajenca v daljšem časovnem obdobju.

Predlagatelj poda predlog kandidata za nagrado na obrazcu, ki je priloga tega razpisa.

Kandidati za Čopovo diplomu, Čopovo priznanje in Čopovo plaketo se ne morejo predlagati sami. V primeru nejasnosti se smiselno uporabljajo določbe Pravilnika.

Predloge z vso potrebno dokumentacijo pošljite v zaprti kuverti z oznako »RAZPIS 2015« najkasneje do 15. septembra 2015 na naslov:

ZVEZA BIBLIOTEKARSKIH DRUŠTEV SLOVENIJE

Komisija za Čopove diplome, Čopova priznanja in Čopove plakete

mag. Slavica Rampih, predsednica

Turjaška 1

1000 Ljubljana

Komisija za Čopove diplome, Čopova priznanja in Čopove plakete si pridržuje pravico, da nepopolnih vlog ne obravnava. Komisija odloči o izbiri kandidatov v roku 30 delovnih dni po poteku razpisa, predsednik Komisije pa o izbiri obvesti Upravni odbor Zveze najkasneje 30 dni pred predvidenim datumom podelitve. Upravni odbor Zveze obvesti kandidate o nagradah najmanj 15 dni pred izročitvijo le teh.

Čopove nagrade bodo podeljene predvidoma 21. decembra 2015.

mag. Slavica Rampih

Komisija za Čopove diplome, Čopova priznanja

in Čopove plakete, predsednica

Priloge:

- Predlog za Čopovo diplomu
- Predlog za Čopovo priznanje
- Predlog za Čopovo plaketo

KOMISIJA ZA ČOPOVE DIPLOME, ČOPOVA PRIZNANJA IN ČOPOVE PLAKETE

KANDIDAT ZA ČOPOVO DIPLOMO

Čopova diploma se podeli za izredno pomembno življenjsko delo na področju knjižničarstva, ki je širšega pomena in prispeva k ugledu in napredku knjižničarske stroke. Čopovo diplomu lahko prejme posameznik, ki je član rednega ali pridruženega člana Zveze.

predlagatelj (naziv in naslov):

kandidat (ime in priimek):

zaposlen v/na (naziv ustanove):

naslov ustanove:

delovno mesto:

stalni naslov :

član društva bibliotekarjev (naziv društva):

od leta:

plačana članarina za leto 2015   DA   NE

kontaktni podatki:

telefon: _____ faks: _____ e-pošta: _____

Osebnih podatki o kandidatu bodo uporabljeni za potrebe vodenja postopka izbora nagrajenca, in sicer v skladu z zakonodajo s področja varovanja osebnih podatkov.

SPREMNA DOKUMENTACIJA:

1. kratek življenjepis z opisom strokovnega udejstvovanja kandidata in njegovo strokovno bibliografijo,
2. opis kandidatovih dosežkov z utemeljitvijo njihovega vpliva na lokalno oziroma širšo strokovno in družbeno javnost,
3. obrazložitev, iz katere je razvidno v kolikšni meri kandidat ustreza razpisnim kriterijem (razvidno mora biti izpolnjevanje posameznih kriterijev).

Žig

Kraj in datum:

Podpis odgovorne osebe predlagatelja:

KOMISIJA ZA ČOPOVE DIPLOME, ČOPOVA PRIZNANJA IN ČOPOVE PLAKETE

KANDIDAT ZA ČOPOVO PRIZNANJE

Čopovo priznanje se podeli za enkratne dosežke, ki so plod izvirnih strokovnih pristopov ali za posebne zasluge pri popularizaciji knjižničarstva, krepitvi ugleda knjižničarjev, knjižnic in knjižničarske stroke v javnosti ter za zasluge pri razvoju knjižnične dejavnosti.

Čopovo priznanje lahko prejme posameznik, ki je član rednega ali pridruženega člana Zveze.

predlagatelj (naziv in naslov):

kandidat (ime in priimek):

zaposlen v/na (naziv ustanove):

naslov ustanove:

delovno mesto:

stalni naslov :

član društva bibliotekarjev (naziv društva):

od leta:

plačana članarina za leto 2015   DA   NE

kontaktni podatki:

telefon: _____ faks: _____ e-pošta: _____

Osební podatki o kandidatu bodo uporabljeni za potrebe vodenja postopka izbora nagrajenca, in sicer v skladu z zakonodajo s področja varovanja osebnih podatkov.

SPREMNA DOKUMENTACIJA:

1. kratek življenjepis z opisom strokovnega udejstvovanja kandidata in njegovo strokovno bibliografijo,
2. opis kandidatovih dosežkov z utemeljitvijo njihovega vpliva na lokalno oziroma širšo strokovno in družbeno javnost,
3. obrazložitev, iz katere je razvidno v kolikšni meri kandidat ustreza razpisnim kriterijem (razvidno mora biti izpolnjevanje posameznih kriterijev).

Žig

Kraj in datum:

Podpis odgovorne osebe predlagatelja:

KOMISIJA ZA ČOPOVE DIPLOME, ČOPOVA PRIZNANJA IN ČOPOVE PLAKETE

KANDIDAT ZA ČOPOVO PLAKETO

Čopovo plaketo se podeli za enkratne dosežke tistim podpornikom (sponzorjem, donatorjem, društvom, ustanovam ipd.) Zveze, ki s svojimi aktivnostmi spodbujajo in podpirajo delovanje Zveze in njenih članov, oziroma imajo posebne zasluge za popularizacijo in napredek knjižničarske stroke.

predlagatelj (naziv in naslov):

predlagani kandidat - društvo oz. organizacija (uradni naziv):

naslov društva oz. organizacije:

odgovorna oseba društva oz. organizacije:

društvo oz. organizacija je redni ali pridružen član Zveze bibliotekarskih društev Slovenije:

DA NE

kontaktni podatki:

telefon: _____ faks: _____ e-pošta: _____

SPREMNA DOKUMENTACIJA:

1. opis kandidatovih dosežkov z utemeljitvijo njihovega vpliva na lokalno oziroma širšo strokovno in družbeno javnost,
2. obrazložitev, iz katere je razvidno v kolikšni meri kandidat ustreza razpisnim kriterijem (razvidno mora biti izpolnjevanje posameznih kriterijev).

Žig

Kraj in datum:

Podpis odgovorne osebe predlagatelja:

